

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ผลการทดลองใช้โปรแกรม ฯ
2. การปรับปรุงและการนำเสนอโปรแกรม ฯ

ตอนที่ 1. ผลการทดลองใช้โปรแกรม ฯ

จากการนำโปรแกรมฯ ไปทดลองใช้กับกรณีศึกษากลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ในวัฏกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติโรงเรียนสุขเกษมและโรงเรียนสุขฤทัย โดยมีครูอนุบาลที่เข้าร่วมในโปรแกรมฯ จำนวน 17 คน รวมเวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งสิ้น 24 สัปดาห์ โดยแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เตรียมการปฏิบัติงาน	ระยะเวลา 4 สัปดาห์
ระยะที่ 2 เริ่มปฏิบัติงาน	ระยะเวลา 4 สัปดาห์
ระยะที่ 3 พัฒนางาน	ระยะเวลา 12 สัปดาห์
ระยะที่ 4 สรุปการปฏิบัติงาน	ระยะเวลา 4 สัปดาห์

เมื่อสิ้นสุดโปรแกรมฯ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

- 1.1 ผลของการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาล
- 1.2 ผลของกระบวนการใช้โปรแกรม ฯ

1.1 ผลของการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาล เพื่อมุ่งตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1) ตลอดระยะเวลาของการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ทฤษฎีกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

และผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ หรือไม่ โดยหลังการใช้โปรแกรมฯ ครูทุกคนต้องมีระดับพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติอยู่ในระดับ 3 ทุกรายการ และสูงขึ้นอย่างน้อยหนึ่งระดับ ใน 16 รายการจาก 20 รายการ เมื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการสอนในระยะเริ่มปฏิบัติงานกับหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนข้อมูลที่เป็นตารางเพื่อนำเสนอให้เห็นการพิจารณาผลของการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาลตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ และส่วนข้อมูลที่เป็นความบรรยายเพื่อนำเสนอให้เห็นการเปลี่ยนแปลงการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาลตลอดการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยผลของการสอนภาษาแบบธรรมชาติทั้ง 2 ส่วน นำมาเสนอในด้านพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ 8 องค์ประกอบ

1.1.1 ผลของการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาล ที่พิจารณาตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ

ผู้วิจัยนำผลการประเมินพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาล โดยแบบประเมินเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่มีพฤติกรรมขัดกับหลักการไปจนถึงระดับที่มีพฤติกรรมสอดคล้องกับหลักการมากที่สุด จากการประเมินครู 2 ครั้ง คือ ในระยะเริ่มปฏิบัติงานและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ เพื่อศึกษาความก้าวหน้าเกี่ยวกับการสอนของครู นำมาพิจารณาตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ โดยตารางที่ 4 นำเสนอระดับพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ต้องอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไปทุกรายการ และตารางที่ 5 นำเสนอการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาลในระยะเริ่มปฏิบัติงานกับหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ต้องสูงขึ้นอย่างน้อยหนึ่งระดับ ใน 16 รายการจาก 20 รายการ ซึ่งรายละเอียดของตารางที่ 4 และ 5 มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 จำนวนครูตามระดับพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบ
ธรรมชาติในระยะเริ่มการปฏิบัติงานและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

หลักการ	จำนวนครูที่อยู่ในแต่ละระดับ N = 17										
	ระดับ (1-5)	ครั้งที่ 1: ระยะเริ่มปฏิบัติงาน					ครั้งที่ 2: หลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
I. การจัดสิ่งแวดล้อมทางภาษา											
1. มีสื่อหลากหลายตามเป้าหมายการใช้	-	5	11	1	-	-	-	9	7	1	
2. เด็กมีส่วนร่วมจัดสภาพแวดล้อม	-	-	8	9	-	-	-	2	12	3	
3. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเขียน	-	6	6	5	-	-	-	4	8	5	
4. เตรียมหนังสือไว้เพียงพอ, หลากหลาย	-	-	7	10	-	-	-	-	5	12	
5. การบูรณาการการอ่านเขียน	-	5	9	3	-	-	-	5	8	4	
II. การเป็นแบบอย่าง											
6. ครูสาธิตจุดมุ่งหมายการใช้ภาษาจริง	-	6	6	5	-	-	-	7	6	4	
7. ครูแสดงว่าการอ่านเป็นเรื่องสนุก	-	4	10	3	-	-	-	4	10	3	
8. ครูแสดงแบบอย่างของการอ่าน	-	2	13	2	-	-	-	2	14	1	
9. ครูแสดงแบบอย่างของการเขียน	-	2	9	5	1	-	-	3	7	7	
III. การให้เด็กมีจิตผูกพันในกิจกรรม											
10. ให้เด็กมีส่วนร่วมในการใช้ภาษา	-	-	11	5	1	-	-	-	11	6	
11. ดำเนินเป้าหมายการใช้จริงรายบุคคล	-	4	12	1	-	-	-	-	16	1	
IV. การดึงความคาดหวัง											
12. ปฏิบัติต่อเด็กแบบนักอ่านนักเขียน	-	5	7	5	-	-	-	-	11	6	
13. เด็กจะพัฒนาการอ่านเขียนได้ดีขึ้น	-	1	7	9	-	-	-	1	7	9	
V. การให้เด็กมีโอกาสนับผิดชอบ											
14. ให้เด็กรับผิดชอบการเรียนรู้ตนเอง	-	7	10	-	-	-	-	7	10	-	
15. เด็กเรียนรู้ในเวลา อัตราที่แตกต่างกัน	-	-	14	2	1	-	-	5	10	2	
VI. การยอมรับผลงานของเด็กที่ไม่สมบูรณ์เท่าผลงานผู้ใหญ่											
16. เด็กมีโอกาสทดลองกับภาษา	-	5	10	2	-	-	-	5	10	2	
17. เด็กรู้สึกมั่นใจที่จะคาดคะเน	-	-	10	6	1	-	-	-	10	7	
VII. ใช้ภาษาอย่างมีความมุ่งหมาย											
18. เรียนรู้การอ่านเขียนโดยการอ่านเขียน	-	5	8	4	-	-	-	3	10	4	
VIII. การตอบสนองของเด็ก											
19. ตอบสนองอย่างธรรมชาติ เหมาะสม	-	-	6	11	-	-	-	-	16	1	
20. ครูสนับสนุนการเรียนรู้จากการปฏิบัติสัมพันธ์กับครู เพื่อน ผู้ปกครอง	-	-	7	10	-	-	-	5	2	10	
%	0.00	16.8	53.2	28.8	1.2	0.00	0.00	18.2	55.9	25.9	

จากตารางที่ 4 พบว่า ในระยะเริ่มปฏิบัติงาน จำนวนครูตามระดับพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่พบมากที่สุดคือระดับ 3 ร้อยละ 53.2 รองลงมาคือระดับ 4 ร้อยละ 28.8 ระดับ 2 ร้อยละ 16.8 และระดับ 5 ร้อยละ 1.2 ไม่พบระดับ 1 เลย และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ จำนวนครูตามระดับพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มากที่สุดคือระดับ 4 ร้อยละ 55.9 รองลงมาคือระดับ 5 ร้อยละ 25.9 และระดับ 3 ร้อยละ 18.2 ไม่พบระดับ 1 และ 2 เลย

แสดงว่าหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครูมีพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติเพิ่มขึ้น จากระยะเริ่มปฏิบัติงาน ครูส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 3 และหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครูส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 4 และครูมีพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติในระดับต่ำที่สุดที่พบในระยะเริ่มปฏิบัติงาน คือ ระดับ 2 และระดับต่ำที่สุดที่พบหลังการเข้าร่วมโปรแกรม คือระดับ 3 ดังนั้นเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ จึงถือว่าผ่านเกณฑ์ที่ว่าหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครูทั้งหมดมีพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติในระดับ 3 ขึ้นไปทุกรายการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 คะแนนรวมและจำนวนรายการพฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินในระยะเริ่มปฏิบัติงานกับหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ของครูอนุบาล

ครูกรณีศึกษา	คะแนนรวม N = 100		จำนวนรายการพฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ เมื่อเปรียบเทียบการประเมินครั้งที่ 1 และ 2 N = 20
	ครั้งที่ 1 ระยะเริ่มปฏิบัติงาน	ครั้งที่ 2 หลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ	
โรงเรียนสุโขเกษม			
1. พัชรีย์	68	86	18
2. อริศรา	67	85	18
3. นิตดา	67	85	18
4. โชติมา	67	83	16
5. จอมขวัญ	63	79	16
6. ไพริน	66	83	17
7. อุษมา	74	92	18
8. ชินาพร	72	88	16
9. กัญญา	73	92	19
โรงเรียนสุรฤทัย			
10. จารุพันธ์	51	69	17
11. วรดา	47	66	17
12. ดวงฤทัย	63	85	18
13. สุชานรี	50	69	18
14. นรมล	83	99	16
15. ศศลักษณ์	51	73	18
16. อรวรรณ	57	82	20
17. รวีวรรณ	50	70	18
X	62.88	81.52	17.52

จากตารางที่ 5 พบว่า การประเมินพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติในระยะเริ่มปฏิบัติงาน ครูมีคะแนนรวมต่ำที่สุด 47 คะแนน สูงที่สุด 83 คะแนน ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 62.88 คะแนน หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครูมีคะแนนรวมต่ำที่สุด 66 คะแนน สูงที่สุด 99 คะแนน ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม 81.52 คะแนน และจำนวนรายการพฤติกรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ เมื่อเปรียบเทียบการประเมินในระยะเริ่มปฏิบัติงานกับหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ ของครูอยู่ระหว่าง 16-20 รายการ ค่าเฉลี่ย 17.52 รายการ

แสดงว่าครูมีพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติเพิ่มขึ้น จาก
 ระยะเริ่มปฏิบัติงาน คะแนนรวมเฉลี่ยของครูทั้งหมด 62.88 คะแนน หลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ
 คะแนนรวมเฉลี่ยของครูทั้งหมดเพิ่มขึ้นเป็น 81.52 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินใน
 ระยะเริ่มปฏิบัติงานกับหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครูมีรายการพฤติกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 ที่สูงขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ อยู่ในระหว่าง 16 - 20 รายการ ดังนั้นเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์
 ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ จึงถือว่าผ่านเกณฑ์ที่ว่าครูทุกคนต้องมีระดับพฤติกรรมการสอนที่
 สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติสูงขึ้นอย่างน้อยหนึ่งระดับ ใน 16 รายการจาก 20 ราย
 การ เมื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการสอนในระยะเริ่มปฏิบัติงานกับหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

1.1.2 การสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาลตลอดการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

นอกจากตารางที่ 4 และ 5 ซึ่งแสดงให้เห็นผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ ในด้าน
 การสอนภาษาแบบธรรมชาติพิจารณาตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ แล้ว ผู้วิจัยได้
 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่เป็นความบรรยายเพื่อนำเสนอให้เห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนที่
 สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาลที่ปรากฏตลอดการเข้าร่วมโปรแกรมฯ
 จากการที่ครูได้เป็นผู้สรรค์สร้างองค์ความรู้ ประเมินการสอนและระบุเป้าหมายในการพัฒนาด้วย
 ตนเอง เก็บหลักฐานต่างๆ มาวิเคราะห์เชื่อมโยงหลักการและการปฏิบัติ ไตร่ตรองเพื่อสะท้อนการ
 เรียนรู้ และเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนครูและกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้การสอนภาษาแบบธรรม
 ชาติสองโรงเรียน ซึ่งผลของการสอนสามารถวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลตามหลักการสอนภาษา
 แบบธรรมชาติ 8 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางภาษา
- 2) การเป็นแบบอย่าง
- 3) การส่งเสริมให้เด็กผูกพันในกิจกรรมภาษา
- 4) การตั้งความคาดหวัง
- 5) การให้เด็กมีโอกาสรับผิดชอบตนเอง
- 6) การยอมรับผลงานของเด็กที่ไม่สมบูรณ์เท่าผลงานของผู้ใหญ่
- 7) การให้เด็กได้ใช้ภาษาอย่างมีความมุ่งหมายจริง
- 8) การตอบสนองเด็ก

1) การจัดสิ่งแวดล้อมทางภาษา (Immersion)

“เด็กควรอยู่ท่ามกลางการใช้ภาษาอย่างมีความหมายและเป็นองค์รวม”

(Cambourne, 1988 cited in Fisher, 1991)

ระยะเริ่มปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการจัดสิ่งแวดล้อมทางภาษา 5 ด้าน มีดังนี้

ด้านความหลากหลายของสื่อตามเป้าหมายในการใช้จริง มีครู 5 คนที่ยังมีลักษณะการตกแต่งห้องเรียนที่ไม่มีเป้าหมายในการใช้จริง ตัวอย่างเช่น การจัดป้ายนิเทศที่ใช้สื่อแบบสำเร็จ เน้นความสวยงาม ในขณะที่ครู 12 คนจัดเตรียมสื่อที่เป็นตัวหนังสือและลักษณะภาษาแบบต่างๆ ไว้ คำนึงถึงระดับสายตาเด็ก แต่มีครูเพียง 1 คนที่ให้ความสำคัญเรื่องความหลากหลายของสื่อ ตามจุดมุ่งหมายของการใช้จริง

ด้านให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของการใช้ภาษา ครู 8 คนเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมโดยให้นำสิ่งของมาร่วมจัดสภาพแวดล้อมซึ่งเด็กยังมีบทบาทน้อย ครูนำผลงานของเด็ก มาจัดแสดงแต่เป็นงานศิลปะประเภทเดียวจึงยังไม่หลากหลาย ครูอีก 9 คนให้เด็กมีบทบาทอย่างเต็มที่ในการมีส่วนร่วมจัดสภาพแวดล้อม จึงไม่มีสิ่งตกแต่งเมื่อเริ่มภาคการศึกษาใหม่ ตัวอย่างเช่น ครูเตรียมสัญลักษณ์ไว้ให้เด็กเป็นผู้นำไปติดที่ชั้นด้วยตนเอง เด็กเป็นเจ้าของอย่างเต็มที่ในการจัดป้ายนิเทศที่สะท้อนหน่วยการเรียนรู้ ครูบางคนเสนอให้เด็กกับผู้ปกครองช่วยกันเตรียมป้ายนิเทศวันคล้ายวันเกิด ครูให้เด็กร่วมกันสร้างและทำข้อตกลงของห้องเรียน

ด้านการจัดเตรียมอุปกรณ์การเขียน พบว่ามีครู 6 คนที่ไม่มีการจัดเตรียมมุมเขียนได้เลย ในขณะที่ครูอีก 11 คนเตรียมอุปกรณ์การเขียนไว้ แต่ครู 10 คนก็ยังเตรียมไว้เฉพาะที่มุมเขียนเท่านั้น และเตรียมเฉพาะดินสอ สี กระดาษ โดยอุปกรณ์อื่นๆ ครูจะหยิบมาให้ใช้เมื่อมีโอกาส

ด้านการจัดเตรียมหนังสือ ครูทุกคนจัดเตรียมหนังสือไว้อย่างเพียงพอและเป็นหนังสือที่มีความหมายสมบูรณ์ในตัว แต่ครูอีก 8 คนยังไม่มีหนังสือเล่มใหญ่ (big book) และครูทุกคนยังมีหนังสือประเภทนิตยสารน้อยทำให้ขาดความหลากหลายในการใช้จริง นอกจากนั้นครู 7 คนยังจัดวางหนังสือไม่เป็นระบบที่ชัดเจนและไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงบนชั้นหนังสือ

ด้านการบูรณาการการอ่านเขียนให้เข้ากับทุกวิชาในกิจกรรมต่างๆ พบว่า ครู 5 คน ไม่ค่อยได้นำการอ่านเขียนเข้ามาสู่กิจกรรมต่างๆ ยังไม่มีการจัดเวลาสำหรับเด็กอ่านหนังสือตามที่เขาเลือกเท่าที่ควร ครูอีก 12 คน นำการอ่านเขียนเข้ามาสู่กิจกรรมต่างๆ บ้างจนถึงลม้าเล่มอ ให้เด็กมีโอกาสเลือกหนังสือมาอ่าน แต่ครูบางท่านยังไม่ได้จัดในตารางกิจวัตรประจำวัน

ระยะพัฒนางานและสรุปการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการจัดสิ่งแวดล้อมทางภาษา 5 ด้าน มีดังนี้

ด้านความหลากหลายของสื่อตามเป้าหมายการใช้จริง พบว่าครูทุกคนมีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมสื่อให้หลากหลายมากยิ่งขึ้นตามแบบการสำรวจสภาพแวดล้อมและสื่อของครูอนุบาล โดยครูเริ่มให้ความสำคัญกับรูปแบบของภาษาตามจุดมุ่งหมายการใช้จริงอย่างหลากหลาย เช่น เพลง กลอน แผนภูมิ แผนภูมิโยแมงมุม หนังสือ และแผ่นป้าย ก-ข เพื่อใช้เป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับห้องเรียนอนุบาลโรงเรียนสุจริตที่มีบอร์ดที่สูงเกินระดับ ดังเกิดได้ว่าครูพยายามหาสิ่งที่สามารถติดให้อยู่ในระดับสายตาเด็กได้แทน

ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม ครูเริ่มให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมมากขึ้น โดยเริ่มจากการนำผลงานของเด็กมาจัดแสดง และเด็กได้มีบทบาทมากขึ้นในปลายภาค เช่น การที่ครูและเด็กทำหนังสือร่วมกัน ประดิษฐ์สิ่งของเพื่อตกแต่งห้องเรียน และไม่พบป้ายนิเทศที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมเองหรือนั้นความช่วยเหลือจากคนอื่นเลย และเห็นร่องรอยที่แสดงว่าสิ่งต่างๆ มาจากเด็กและการตัดสินใจในบริบทของการสอน เช่น ข้อตกลงในมุมบล็อกที่ช่วยกันทำขึ้นเมื่อเด็กนำไม้บล็อกไปเล่นผิดวิธี หรือครูเห็นอันตรายในการเล่นทรายจึงร่วมกันสร้างข้อตกลงกับเด็ก ซึ่งเด็กมีบทบาทเป็นคนช่วยคิด เชื่อมโยงกับจุดมุ่งหมายของการใช้จริง มีส่วนร่วมในการคิดคำและวาดภาพประกอบ

ด้านการจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน ครูบางส่วนที่ไม่มีการจัดเตรียมมุมเขียนไว้เลยก็จัดมุมนี้ขึ้นทุกคน และครู 13 คนให้ความสำคัญกับการเตรียมอุปกรณ์การเรียนไว้รอบห้องมากขึ้น เช่น มุมวิทยาศาสตร์เตรียมหนังสือที่เกี่ยวข้องการค้นคว้าทดลองไว้ ดินสอ กระดาษสำหรับบันทึก มุมบทบาทสมมติ เตรียมดินสอ กระดาษจกรายการอาหาร เงิน รายการอาหาร ซึ่งแสดงให้เห็นจุดมุ่งหมายการใช้จริงในการเล่นตามมุม และจัดอุปกรณ์อื่นๆ ที่หลากหลาย เช่น กาว กรรไกร กระดาษแบบต่างๆ แผ่นพับใบปลิวสำหรับตัด ไว้ในมุมหนึ่งที่เด็กสามารถหยิบใช้ได้เอง ในขณะที่ครู 4 คน ยังคงเตรียมอุปกรณ์ไว้ในมุมเขียนเท่านั้นแต่เพิ่มความหลากหลาย โดยมีเหตุผลว่าอนุญาตให้เด็กสามารถนำไปใช้ได้ ในมุมอื่น ตลอดเวลา

ด้านการจัดเตรียมหนังสือ ครูทุกคนคิดวิธีต่างๆ จูงใจให้เด็กเลือกอ่าน เช่น การจัดวางบนชั้นหนังสือให้เป็นระเบียบ สวยงาม หรือครูโรงเรียนสุจริตเริ่มเย็บพลาสติกใสเป็นช่องใส่หนังสือสำหรับแขวนซึ่งทำให้เด็กสามารถเห็นหน้าปกและสวยงามเป็นระเบียบ ครูทุกคนในแต่ละโรงเรียนร่วมกันคิดระบบการจัดเก็บหนังสือตามชนิดของหนังสือ ครูพยายามกระตุ้นให้เด็กจัดทำหนังสือของเด็กๆ มากขึ้น และจัดหาหนังสือเพิ่มเติมในบางประเภท เช่น หนังสือพจนานุกรม

สำหรับเด็ก จัดทำหนังสือเล่มใหญ่ นอกจากนั้นครูยังมีเทคนิคเพื่อช่วยให้เด็กสามารถเก็บหนังสือ
 คินเองและเชื่อมโยงกับการอ่าน คือ การถ่ายสำเนาปกหนังสือไว้ที่ชั้น เด็กโตครูเขียนชื่อหนังสือไว้
 ที่ชั้น นอกจากนั้น ครูทุกคนได้ปรับปรุงจัดบรรยากาศมุมนี้ให้อบอุ่น สงบ น่าอ่านมากยิ่งขึ้น ดังตัว
 อย่างของการประชุมกลุ่มย่อยของโรงเรียนสุขเกษมเพื่อสรุปแนวทางการจัดหมวดหมู่หนังสือให้
 เป็นระบบเดียวกัน

ด้านการบูรณาการการอ่านเขียนให้เข้ากับทุกวิชาในกิจกรรมต่างๆ ครู 5 คน จากที่ไม่
 ค่อยนำการอ่านเขียนเข้ามาสู่กิจกรรมต่างๆ ก็เริ่มนำมาบูรณาการ เช่น เขียนข้อความที่เด็กคิดใน
 การอภิปรายร่วมกันกิจกรรมวงกลม เขียนแผนภูมิโยแมงมุมร่วมกับเด็ก และอ่านข้อความเพื่อทบท
 ทวนบ้าง ในขณะที่ครูอีก 12 คนนำการอ่านเขียนเข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมตลอดทั้งวันอย่าง
 สม่ำเสมอ ทั้งรายบุคคล กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ แต่ครูทุกคนจัดตารางเวลาให้เด็กได้เลือกอ่าน
 หนังสือรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ

"มุมหนังสือเป็นมุมที่ที่มีความภูมิใจมากที่สุด เพราะเปลี่ยนแปลง 3-4 ครั้ง กว่าจะลงตัว
 ที่ได้นำหลักการเรื่องพื้นที่เพียงพอ สมเหตุสมผล คือ เป็นมุมที่ต้องอยู่ในบริเวณสงบ อบ
 อุ่น มีการเลือกหนังสือให้เหมาะกับอายุเด็กห้องที่ และการจัดระบบหนังสือทำให้ที่เข้าใจ
 หมวดหมู่ของหนังสือมากขึ้น คั่นหาง่าย ที่ไม่ต้องเหนื่อยมานั่งจัดเอง เด็กๆสามารถช่วย
 เก็บได้ ช่วงปลายเทอมที่เห็นความเปลี่ยนแปลงของเด็กๆ มาก เด็กเข้ามุนนี้มากขึ้น ชอบ
 กิจกรรมเช่นชื่ออ่านหนังสือ สังเกตว่ามีความสนใจช่วงเลือกหนังสืออ่านตามลำพังมาก
 ขึ้น พี่ว่าเป็นเพราะมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง การให้โอกาสเขาได้ทำหนังสือของตนเอง
 บ้างตามหน่วย เขาชอบมาก มาอ่านกันใหญ่ พี่คิดว่าเป้าหมายเรื่องการส่งเสริมให้เด็ก
 รักการอ่านของพี่ประสบความสำเร็จมากจากที่ที่เคยแต่เน้นการเขียน"

(เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์และบันทึกของครูอุษมา)

2) การเป็นแบบอย่าง (Demonstration)

"การที่เด็กอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมของภาษา ไม่เพียงพอที่จะทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาได้เอง
 เด็กต้องได้เห็นแบบอย่างในการใช้ภาษาอย่างเป็นองค์รวมและมีจุดมุ่งหมายในการใช้จริง"

(Cambourne, 1988 cited in Fisher, 1991)

ระยะเริ่มปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการเป็นแบบอย่าง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการสาธิตให้เด็กเห็นการใช้ภาษาโดยมีจุดมุ่งหมายในการใช้จริง พบว่า ครู 6 คนยัง
 ไม่ได้เน้นให้เด็กเห็นแบบอย่างของการใช้ภาษา ไม่คิดว่าการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ เป็น

สถานการณ์การเรียนรู้ที่ดีของเด็กด้วย มีครู 6 คน ที่แสดงการใช้ภาษาในกิจวัตรบ้างแต่ยังคงไม่ครอบคลุม เช่น ครูไปดูหนังสือเตรียมการสอนทำขนมเค้ก โดยไม่ได้ให้เด็กร่วมค้นคว้าและละเอียดที่จะบอกถึงแหล่งที่มา ในขณะที่ครู 5 คน เป็นแบบอย่างการใช้ภาษาตามจุดมุ่งหมายการใช้จริงอย่างหลากหลายและสม่ำเสมอ พฤติกรรมส่วนใหญ่ที่พบคือ การชี้และอ่านข้อความประกาศต่างๆ ของโรงเรียนให้เด็กฟัง ใช้หนังสืออ้างอิงในการค้นคว้าการสอนแบบโครงการ และมีคลังคำศัพท์ไว้เป็นแหล่งอ้างอิงการเขียน

ด้านการสาธิตให้เด็กเห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องสนุก ครู 4 คนยังไม่คำนึงถึงการเป็นแบบอย่างให้เด็กเห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องสนุก โดยขณะที่เด็กเลือกหนังสือมาอ่านครูทำธุระอย่างอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องและไม่ได้สนใจการอ่านของเด็ก ครู 13 คนเป็นแบบอย่างที่ดี แสดงให้เด็กเห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องสนุก แต่ครู 10 คนจาก 13 คน ยังขาดด้านคุณภาพ เช่น ช่วงเวลาที่เด็กอ่าน ครูหยิบหนังสือมาอ่านตามบทบาทแต่ไม่ใส่ใจจริงจัง มีครู 3 คนเท่านั้นที่มีความเข้าใจคอยเป็นแบบอย่างตั้งใจอ่าน แต่ครูทุกคนยังไม่ได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการอ่านแต่ละช่วง ว่าทำเพื่ออะไร และเด็กได้อะไร

ด้านการแสดงให้เด็กเห็นแบบอย่างของการอ่าน พบว่า ครู 2 คน ยังไม่ค่อยอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ครู 10 คน อ่านหนังสือให้เด็กฟังบ้าง มีครู 3 คน ที่เป็นแบบอย่างการอ่านอย่างสม่ำเสมอ แต่การสาธิตของครูส่วนใหญ่เป็นการสาธิตซ้ำๆ โดยไม่ประเมินพัฒนาการ และไม่มีทิศทางว่าจะส่งเสริมความคิดรวบยอดของเด็กอย่างไร แต่ไม่ปรากฏการสาธิตที่แยกเป็นส่วนย่อย

ด้านการแสดงให้เด็กเห็นแบบอย่างของการเขียน พบว่า ครู 2 คน ยังเขียนในทิศทางตามอักษยาคัย เขียนป้ายนิเทศและสื่อต่างๆ ไว้ก่อนโดยไม่ได้ทำร่วมกันบ้าง ในขณะที่ครูอีก 9 คน เขียนร่วมกับเด็กและแสดงให้เด็กเห็นแบบอย่างการเขียนบ้าง ครูอีก 6 คน ตระหนักการแสดงให้เด็กเห็นแบบอย่างการเขียนตลอด แต่ครูส่วนใหญ่ยังขาดการเป็นแบบอย่างให้เด็กเห็นการตรวจสอบการเขียน เช่น ครูแก้ไขที่เขียนผิดตามลำพัง ครูเปิดดูคำที่เขียนยากตามลำพัง

ระยะพัฒนางานและสรุปการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการเป็นแบบอย่าง 4 ด้าน มีดังนี้

ด้านการสาธิตให้เด็กเห็นการใช้ภาษาโดยมีจุดมุ่งหมายในการใช้จริง มีครู 7 คนจากที่ยังไม่ได้เน้นให้เด็กเห็นแบบอย่างของการใช้ภาษาในระยะเริ่มปฏิบัติการณ์นั้น ครูเริ่มคำนึงถึงการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ เป็นสถานการณ์การเรียนรู้ของเด็ก และครูทุกคนตระหนักถึงบทบาทของครูในการสาธิตให้เด็กเห็นการใช้การอ่านเขียนโดยมีความมุ่งหมายในการใช้จริงมากขึ้น โดยมี

ครู 10 คนที่ทำอย่างสม่ำเสมอและหลากหลายตามความมุ่งหมายของการใช้ พบตัวอย่างเช่น การทำบัตรเชิญมาดูการแสดงหรือนิทรรศการ บัตรอวยพร การเขียนป้ายประกาศของห้อง เพื่อสื่อสาร การอ่านนิทานเพื่อความเพลิดเพลิน ครูบางท่านสอนเด็กพับกระดาษโดยดูจากหนังสือบ้างเริ่มใช้หนังสือในการค้นคว้าและนำหนังสือที่เด็กสนใจเป็นหน่วยในการเรียนเพื่อหาข้อมูลที่ต้องการ มีการชี้ให้เด็กดูหรืออ่านข้อความที่เขียนร่วมกันเพื่อทบทวนและเตือนความจำ

ด้านการสาธิตให้เด็กเห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องสนุก ครู 4 คน จากที่ไม่คำนึงถึงการเป็นแบบอย่างให้เด็กเห็น ครูเริ่มตระหนักถึงบทบาทของครูขณะที่เด็กเลือกหนังสือมาอ่าน ครูอีก 10 คนเลือกหนังสือมาอ่านตามลำพังอย่างใจจดใจจ่อขณะที่ทำกิจกรรมอ่านเงียบๆ ตามลำพังและครูเริ่มตระหนักถึงการจัดกิจกรรมการอ่านที่คำนึงถึงสุนทรียภาพมากขึ้น ดังตัวอย่างจากการประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ครั้งที่ 2 มีกิจกรรมให้ครูแสดงแบบอย่างให้เห็นกลวิธีการอ่าน ในช่วงสรุปว่าครูใช้เทคนิคอะไรให้เด็กคาดเดาหรือให้เห็นกลวิธีการอ่านบ้าง

การอภิปรายสรุปกิจกรรมขณะประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ครั้งที่ 2:22 ส.ค. 2542

ครูอุษมา : บางทีนะ ขณะเล่านิทานถ้าไม่ถามให้เด็กตอบเยอะๆ เด็กก็ถามว่าเมื่อไหร่จะเล่า
ขณะที่ละครู (ครูหลายคนเคยมีประสบการณ์แบบนี้เช่นกัน)

ครูรมล : ไม่ควรถามอะไรซ้ำๆ ควรคำนึงพัฒนาการและสิ่งที่เขารู้แล้ว คำถามควรจะทำให้เป็นธรรมชาติ และไม่มากไปจนขาดความสุนทรีย์ หรือมีช่วงที่เล่าเพื่อความซ้ำซึ่งไปเลยอีกช่วงหนึ่ง

ครูโชติมา : ควรให้เด็กรักการอ่าน สนุก รู้สึกดีกับการอ่านเป็นอันดับแรก

จากการแลกเปลี่ยนกันในเหตุการณ์ดังกล่าว นำไปสู่ข้อสรุปในการประชุมว่าเราควรจะมีว่ากิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นมีวัตถุประสงค์ที่เด่นชัดด้านใด และมีความสมดุลในการจัดสัดส่วนหรือไม่ รวมทั้งการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

ด้านการแสดงให้เด็กเห็นแบบอย่างของการอ่าน ครู 2 คน จากที่ไม่ค่อยอ่านหนังสือให้เด็กฟัง พัฒนาขึ้นมาในระดับที่อ่านหนังสือให้เด็กฟังบ้าง ส่วนครูอีก 15 คนพัฒนาขึ้นโดยอ่านหนังสือให้เด็กฟังและเป็นแบบอย่างในการอ่านสม่ำเสมอมากขึ้น แต่มีครูเพียง 1 คนที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นแบบอย่างหรือการสาธิตที่เป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก ไม่สาธิตความคิด รวบยอดซ้ำๆ ที่เด็กรู้แล้ว

ด้านการแสดงให้เด็กเห็นแบบอย่างของการเขียน พบว่า ครู 3 คน เริ่มเขียนกับเด็กและเป็นแบบอย่างการเขียนมากขึ้น ครูอีก 14 คน ตระหนักมากขึ้นในการแสดงให้เด็กเห็นแบบอย่างของการเขียน ครูส่วนใหญ่เริ่มใช้แผ่นป้ายตัวอักษรในการอ้างอิงการเขียน และครูบางคนเริ่มนำ

กิจกรรมคลังคำศัพท์มาใช้ แต่ในช่วงแรกยังขาดความเข้าใจโดยทำเป็นบัตรคำจำนวนมากต่อหน่วยการเรียนรู้ ภายหลังครูได้ปรับให้เป็นการระดมคำที่มาจากเด็ก แต่ครู 7 คนจาก 14 คน พบลักษณะการลาถิตวิธีความคิดที่จะถ่ายทอดความคิดเพื่อเขียนและการตรวจสอบการเขียน เช่น การตรวจคำจากพจนานุกรม นำมาเปิดดูให้เด็กเห็นและพูดออกเสียงให้เด็กเข้าใจที่มา พยายามเชื่อมโยงการที่เด็กใช้คำมาอ้างอิงเช่นกัน และมีการแก้ไขการเขียนของครูเองให้เด็กเห็น

3) การส่งเสริมให้เด็กผูกพันในกิจกรรมทางภาษา (Engagement)

“เด็กจะมีความผูกพันในกิจกรรมภาษา ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้นมีความหมายสำหรับเขาและทำให้เขารู้สึกประสบความสำเร็จ”

(Camboume, 1988 cited in Fisher, 1991)

ระยะเริ่มปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการส่งเสริมให้เด็กผูกพันในกิจกรรมทางภาษา 2 ด้าน มีดังนี้

ด้านการกระตุ้นให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ภาษาอย่างสม่ำเสมอ พบว่า ครู 11 คน กระตุ้นให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ภาษาบ้างเป็นบางครั้ง แต่ยังมีครูบางส่วนที่ไม่ได้คำนึงถึงบรรยากาศของการสนับสนุนและให้โอกาสเด็กทุกคน ตัวอย่างเช่น การที่ครูเลือกให้เด็กตอบโดยเด็กไม่ได้อาสาทำให้เด็กรู้สึกถึงบรรยากาศที่เคร่งเครียด หรือเลือกเฉพาะเด็กคนเดิมที่ครูทราบว่าเป็นเด็กเก่ง มีเด็กอาสาจะเล่านิทานให้เพื่อนๆ ฟังแต่เป็นเด็กที่ไม่เคยแสดงออกครูจึงไม่เชื่อในศักยภาพของเด็ก เป็นต้น ในขณะที่ครูอีก 6 คนกระตุ้นให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ภาษาอย่างสม่ำเสมอในบรรยากาศที่สนับสนุนเด็กทุกคน ตัวอย่างเช่น ครูถามเด็กเพื่อให้เขาเลือกหนังสือที่ชอบมาแลกเปลี่ยน แนะนำ เล่าให้เพื่อนฟังหน้าห้องอย่างสม่ำเสมอโดยลับเปลี่ยนกันไป

ด้านการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์บุคคล พบว่า ครู 4 คน ยังไม่ค่อยคำนึงถึงความหมายของการใช้จริงรายบุคคล ครูเป็นผู้กำหนดให้อ่านเขียนหรือทำเหมือนๆ กัน หรือการเขียนคำที่ยากกว่าระดับพัฒนาการของเขา ในขณะที่ครูอีก 13 คนให้เด็กทำกิจกรรมที่มีความหมายกับตนเอง เช่น การเริ่มเขียนก็ฝึกให้เขียนชื่อของตนเองก่อน ไม่ต้องเริ่ม ก.ไก่เหมือนกัน แต่ก็ยังมีลักษณะของการจัดกิจกรรมที่ให้เด็กทำเหมือนๆ กันหรือมีวิธีการที่ทำตามขั้นตอนเหมือนๆ กัน เช่น ระบายสีหรือตกแต่งรูปภาพลำธัญญา เตรียมอุปกรณ์งานประดิษฐ์ตัดกระดาษเป็นรูปร่างที่ต้องการถึงแม้เด็กจะเป็นผู้ตกแต่งเองก็ตาม แต่ก็ทำให้กิจกรรมก็มีลักษณะเป็นปลายปิดมาก แต่

ครูทุกคนคำนึงถึงการส่งเสริมให้เด็กรู้สึกประสบความสำเร็จ แต่บางครั้งครูไม่แน่ใจว่ากิจกรรมใดที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

ระยะพัฒนางานและสรุปการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการส่งเสริมให้เด็กผูกพันในกิจกรรมทางภาษา 2 ด้าน มีดังนี้

ด้านการกระตุ้นให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ภาษาอย่างสม่ำเสมอ ครูทั้ง 17 คน กระตุ้นให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ภาษา โดยคำนึงถึงบรรยากาศของการสนับสนุนและให้โอกาสเด็กทุกคนมากขึ้น เนื่องจากกระบวนการของโปรแกรมฯ ทำให้มีการสังเกตอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ครูมองเห็นพัฒนาการและจากการนำประสบการณ์มาไตร่ตรองทำให้ครูตระหนักในศักยภาพของเด็กมากขึ้น เช่นเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

ครูคุณลักษณะดีกล่าวกับผู้วิจัยถึงเหตุการณ์หนึ่งว่า “วันนี้ที่ห้องประชุมเด็กอนุบาล 2 มีเด็กพี่คนหนึ่งเขาอาสาจะเล่านิทานหน้าห้องประชุมให้เพื่อนๆ ฟัง พี่ก็แปลกใจ พี่คนอื่น ๆ ก็แปลกใจและคิดว่าเขาจะสามารถทำได้หรือเปล่าก็ไม่รู้ เพราะไม่เคยแสดงออกเลย ไม่เคยเล่านิทาน พี่ก็กลัวเหมือนกัน แต่ก็ลองดู ปรากฏว่านะ เล่าได้ดีมากเลย คาดไม่ถึงจริงๆ เล่าดีกว่าคนที่เก่งๆ เสียอีก เป็นเรื่องเป็นราว ทำท่าทำทางจับหนังสือเหมือนครูเลย แล้วก็มีกรี๊ดไปตามตัวหนังสือด้วยค่ะ ”

(บันทึกภาคสนาม: 7 ก.ย. 42)

จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ครูคุณลักษณะดี และครูชั้นอนุบาล 2 ที่อยู่ในเหตุการณ์ และครูอนุบาล 1 ที่ได้รับฟังต่อ มีความตระหนักในการส่งเสริมศักยภาพของเด็ก ในบรรยากาศของการสนับสนุนเด็กอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น ในด้านการสนับสนุนให้เด็กได้เป็นผู้ลงมือทำ ครูก็กระตุ้นให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น ให้เด็กคิด ครูเขียนให้ และถามให้เด็กออกมาเขียนชื่อของตนเองที่ความคิดของตนเอง ซึ่งสังเกตว่าเด็กมีความกระตือรือร้น และมีความสุข ถึงแม้การเขียนยังอยู่ในขั้นขีดเขียน ซึ่งสะท้อนบรรยากาศการสอนที่สนับสนุน ไม่ตัดสินเด็ก ในการจัดกิจกรรมครูคำนึงถึงความหมายสำหรับตัวเด็กและจุดมุ่งหมายในการใช้จริงเฉพาะรายบุคคล ให้เด็กใช้ภาษาที่มีความหมายกับตนเองอย่างหลากหลายมากขึ้น เช่น แสดงละครที่เขาชอบตามหนังสือนิทานที่อ่าน โดยครูบางท่านที่สอนเด็กโตให้เด็กเป็นคนเลือก ผู้กำกับ คิดการแสดงเองทั้งหมด ครูบางท่านที่สอนเด็กเล็กมีการประชุมกลุ่มย่อยโดยครูช่วยเหลือ วางแผนในการดำเนินการ เป็นต้น

ด้านการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์บุคคล พบว่า ครูทั้ง 17 คน คำนึงถึงการส่งเสริมให้เด็กรู้สึกประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความยากในระดับที่เหมาะสม

ลุ่มกับพัฒนาการมากขึ้น ครูทุกคนทำกิจกรรมด้วยความอบอุ่น ห่วงใย ดูแล และไม่มีบรรยากาศที่ ตัดสินเด็ก แต่มีครูส่วนน้อยที่สามารถสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล และส่งเสริมเด็กตามความสามารถ เช่น ในกิจกรรมตามมุมที่ต้องมีการเขียน บางคนครูให้เขียนแต่ชื่อสำหรับคำบรรยายเด็ก คิด ครูเขียนให้ดู เด็กบางคนครูให้ไปดูจากธนาคารคำศัพท์และลอกมา ส่วนที่เหลือครูช่วยเขียนให้ เด็กบางคนต้องการให้ครูขีดตัวอักษรที่ป้ายนิเทศและเขาเขียนเอง เด็กบางคนที่สามารถคิดสะกดเองครูก็ให้ไปลองเขียนเองคำไหนที่ติดขัดให้มาถามครู ซึ่งครูก็ไม่ได้บอกโดยตรงแต่จะมีลักษณะ การสืบสอบและแก้ปัญหาว่าควรจะใช้ตัวอะไร ออกเสียงแบบนี้

4) การตั้งความคาดหวัง (Expectation)

"เมื่อทารกพยายามหัดพูด พ่อแม่ทุกคนคาดหวังว่าเมื่อเด็กโตขึ้นจะสามารถพูดเป็น การตอบสนองของทางบวกเพียงเล็กน้อยต่อความพยายามในการพูดหรืออธิบายจึงช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก เมื่อเด็กเริ่มหัดเขียนอ่าน ครูก็ควรตั้งความคาดหวังต่อการเรียนเขียนอ่านที่เป็นไปในทางเดียวกับที่เด็กเรียนรู้ที่จะพูดเช่นกัน"

(Camboume, 1988 cited in Fisher, 1991)

ระยะเริ่มปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการตั้งความคาดหวัง 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการปฏิบัติต่อเด็กในฐานะเป็นนักอ่านนักเขียน พบว่า ครู 5 คนยังไม่ให้อิสระเด็กในการสร้างสรรค์การอ่านเขียน ครูบางท่านไม่ได้จัดมุมเขียนไว้ เนื่องจากครูมีความเชื่อว่าเด็กยังไม่สามารถอ่านเขียนได้ เพราะเป็นเด็กเล็ก ครูอีก 7 คน ปล่อยให้เด็กได้อ่านเขียนแต่ยังคงไม่เชื่อมั่นในศักยภาพของเด็ก โดยครูบางคนยังไม่มั่นใจว่าเด็กจะสามารถอ่านเขียนได้โดยไม่สอนส่วนย่อย ในขณะที่ครูอีก 5 คน ให้อิสระเด็กในการอ่านเขียนตั้งแต่วันแรกที่มาโรงเรียน

ด้านความคาดหวังว่าเด็กจะสามารถอ่านเขียนได้ดีขึ้นเหมาะสมกับพัฒนาการในระดับอนุบาล พบว่า ครู 1 คนยังเป็นผู้บอกให้เด็กเขียนคำเพื่อความถูกต้อง ครูอีก 7 คนมีความคาดหวังว่าเด็กทุกคนจะพัฒนาการอ่านเขียนได้ดีขึ้น แต่ในบางครั้งก็ไม่สามารถทนรอและไม่มั่นใจในศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก เช่น บอกเด็กให้เขียน บอกให้แก้ไข ทักท้วงโดยไม่ได้ตั้งใจบ้าง ในขณะที่ครูอีก 9 คนมีความคาดหวังว่าเด็กทุกคนจะพัฒนาการอ่านเขียนได้ดีขึ้นเหมาะสมกับพัฒนาการในระดับอนุบาล ไม่ได้คาดหวังให้เด็กอ่านเขียนได้เหมือนครูถึงแม้การเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปอย่างช้า ๆ ก็ตาม เช่น ปล่อยให้เด็กอ่านเขียน โดยไม่ทักท้วงแม้ไม่ถูกต้องก็ตาม

ระยะพัฒนางานและสรุปการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการตั้งความคาดหวัง 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการปฏิบัติต่อเด็กในฐานะเป็นนักอ่านนักเขียน พบว่า ครูทั้ง 17 คนปล่อยให้เด็กได้อ่านเขียน ชักชวนเด็กให้ใช้การอ่านเขียนทุกวัน แต่มีครูบางคนยังคงไม่ได้ปฏิบัติต่อเด็กในฐานะเป็นนักอ่านนักเขียนเท่าที่ควรในระยะพัฒนางาน ตัวอย่างเช่น บางครั้งครูไม่เชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก ไม่มั่นใจว่าเด็กจะสามารถพัฒนาการอ่านเขียนแบบองค์รวมโดยไม่ต้องสอนส่วนย่อยของภาษาหรือไม่ ปรากฏว่ามีการให้เด็กทำแบบฝึกนอกเวลาอยู่ แต่ในระยะสรุปการปฏิบัติงาน จากการที่ครูได้มีประสบการณ์สังเกตพัฒนาการของเด็กอย่างเป็นระบบมากขึ้น ทำให้ครูเห็นศักยภาพ ความกระตือรือร้นของเด็กในการเรียนรู้ ทำให้ครูปฏิบัติต่อเด็กในฐานะนักอ่านนักเขียนมากยิ่งขึ้น และเลิกการสอนอ่านเขียนที่ไม่มีความหมายและไม่สนองความสนใจของเด็กโดยเด็ดขาด

“...ทำให้ครูเข้าใจว่าการสอนอ่านเขียนนั้นไม่ใช่หมายถึง การสอนให้เด็กอ่านและเขียน ก. ไก่ ได้ แต่หมายถึงการเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนทักษะทางภาษา คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ที่มีจุดมุ่งหมายในการใช้จริงในการเรียนรู้..... (จากบันทึกของครูพัชริต.ศ. 2542)

ด้านความคาดหวังว่าเด็กจะสามารถอ่านเขียนได้ดีขึ้นเหมาะสมกับพัฒนาการในระดับอนุบาล พบว่า ครูที่ไม่เคยจัดมุมเขียนในระยะแรก เริ่มจัดมุมเขียนเพิ่มขึ้น ซึ่งในระยะพัฒนางานจะพบมุมเขียนในทุกห้อง ครูที่เริ่มทดลองนำมุมเขียนไปใช้สังเกตเห็นว่าเด็กมีความสนใจมุมนี้และจะเข้ามาเขียนอิสระ ซึ่งในระยะสรุปการปฏิบัติงาน ครูทั้ง 17 คนมีความเข้าใจมากขึ้นเมื่อมีการเก็บหลักฐานพัฒนาการเพื่อนำมาวิเคราะห์ ซึ่งช่วยชี้ให้ครูเห็นว่าสิ่งที่เด็กทำทำเหมือนอ่านหรือเขียนแบบขีดเขียนหมายถึงพัฒนาการการอ่านเขียนของเด็กที่จะพัฒนาขึ้นไป แต่พบว่ามีครูอีก 1 คน ที่ยังไม่บอกให้เด็กเขียนและทักท้วงโดยไม่ตั้งใจอยู่บ้าง ในขณะที่ครู 16 คนปล่อยให้เด็กอ่านเขียน โดยไม่ทักท้วงแม้ไม่ถูกต้องก็ตาม และครูทุกคนสนใจติดตามสังเกตพัฒนาการของเด็กโดยเก็บหลักฐานที่แสดงความงอกงามของพัฒนาการของเด็กจัดทำเป็นแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งครูจะพบว่าเด็กมีความสามารถในการอ่านเขียนที่ดีขึ้นเป็นลำดับ

5) การให้เด็กมีโอกาสรับผิดชอบตนเอง (Responsibility)

“เด็ก ๆ สามารถรู้ว่าตนเองต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อขยายการเรียนรู้ของตน”

(Camboume, 1988 cited in Fisher, 1991)

ระยะเริ่มปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการให้เด็กมีโอกาสรับผิดชอบตนเอง 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการสนับสนุนให้เด็กรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง พบว่า มีครู 7 คนที่ยังเป็นผู้ควบคุมกระบวนการเรียนรู้และวางแผนกิจกรรมในแต่ละวันตามลำพัง กำหนดหัวเรื่อง กิจกรรม วิธีการไว้ให้เด็ก ในขณะที่ครูอีก 10 คน สนับสนุนให้เด็กเลือกกิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากโรงเรียนสุขเกษมและครูโรงเรียนสุรวิทยบางห้องได้เริ่มนำการสอนแบบโครงการ มาทดลองใช้ในหน่วยอนุบาล 3 ดังนั้น ครูทั้ง 10 คนจึงสนับสนุนให้เด็กรับผิดชอบการเลือกกิจกรรมตามความสนใจ ตัวอย่างเช่น มีโอกาสสร้างหัวเรื่องในหน่วย คิดกิจกรรมเพื่อหาคำตอบที่ต้องการ มีกิจกรรมหลากหลายให้เลือกตามความสนใจ ให้เด็กได้ใช้การสังเกตรวบรวมข้อมูลจากสถานการณ์จริง แต่มีครูเพียง 2 คนจาก 10 คนเท่านั้นที่สามารถสนับสนุนให้เด็กเลือกวิธีการเรียนรู้ตามพัฒนาการของตน แต่สิ่งที่ไม่พบเลย คือ การสนับสนุนให้เด็กรับผิดชอบต่อประเมินตนเองเพื่อให้เขาเห็นความก้าวหน้าและเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการขยายการเรียนรู้ของตน แต่พบว่าครูทั้ง 17 คนมีการจัดแฟ้มสะสมผลงานเด็กและไม่พบการใช้แบบทดสอบ

ด้านความตระหนักในการเรียนรู้ของเด็กว่ามีช่วงเวลาและอัตราที่แตกต่างกัน พบว่า ครู 14 คน มีความตระหนักว่าเด็กเรียนรู้การอ่านเขียนในช่วงเวลาและอัตราที่แตกต่างกัน แต่กิจกรรมที่จัดอาจจะยังจำกัดการสร้างสรรค์ขั้นตอน ในขณะที่ครูอีก 3 คนมีความตระหนักอยู่เสมอว่าเด็กเรียนรู้การอ่านเขียนในช่วงเวลาและอัตราที่แตกต่างกัน จึงให้โอกาส เวลา ในการเลือกทำกิจกรรมปลายเปิด สามารถสร้างสรรค์ขั้นตอนการทำ

ระยะพัฒนางานและสรุปการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการให้เด็กมีโอกาสรับผิดชอบตนเอง 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการสนับสนุนให้เด็กรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ครูทุกคนให้อิสระเด็กในการเลือกกิจกรรมและสิ่งที่ต้องการเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากโรงเรียนสุรวิทยได้นำการสอนแบบโครงการ มาทดลองใช้ในบางหน่วย แต่มีครู 10 จาก 17 คน ที่เริ่มสนับสนุนให้เด็กเลือกวิธีการเรียนรู้ตามพัฒนาการของตน ตัวอย่างเช่น ครูสาธิตซ้ำๆ ให้เด็กเห็นวิธีการเขียนต่างๆ และเด็กเป็นคนเลือกวิธี

การซึ่งเหมาะกับตนเอง อาจจะเป็นการคัดลอก การคิดสะกดคำ การดูจากแหล่งอ้างอิง การลงพยายามเขียนแล้วมาถามครูเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับคำนั้น เป็นต้น แต่ในด้านการสนับสนุนให้เด็กรับผิดชอบการประเมินของตน พบว่ามีครูเพียงหนึ่งคนเท่านั้นที่สามารถพัฒนาถึงขั้นที่ตระหนักถึงการสนับสนุนให้เด็กเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่เพื่อรับผิดชอบต่อในการขยายการเรียนรู้ของตน

คุณมรด : การให้เด็กรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ที่ว่าพี่เพียงแต่ให้เด็กเลือกสิ่งที่เขาอยากจะมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมเท่านั้น แต่เด็กจะไม่ได้รู้การคิดว่าจะพัฒนาตนเอง

ผู้วิจัย : โปรแกรมนี้ก็ต้องทำให้ครูพัฒนาตนเองเหมือนกัน ครูได้ประเมินตนเองทราบระดับของตนเองและมีแนวทางพัฒนาต่อได้ เด็กก็คงยากกว่า อ้อ...แล้วพี่รู้ว่าจะสนับสนุนเขาได้เป็นรายบุคคลได้อย่างไร จากการสังเกตเก็บหลักฐานมาวิเคราะห์ พอร์ทโฟลิโอไฮโซใหม่คะ คิดว่าน่าจะช่วยให้ อาจจะนำมาให้เขาดู และพูดคุยกับเขาเป็นรูปธรรมดี

คุณมรด : ใช่ พี่ว่าพี่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากแฟ้มอย่างคุ้มค่าเลย สงสัยจริงว่าทำไมพี่ไม่ถูกคิดสักนิดว่างานของเด็กทำให้พี่มองออกว่าจะพัฒนาเด็กต่อไปอย่างไร สิ่งที่จะต้องทำต่อ คือให้เขาจัดแฟ้ม เลือกลงงานมากขึ้น และใช้แฟ้มในการพูดคุยกับเขาเพื่อให้เขาเห็นความก้าวหน้า เข้าใจตนเอง เพื่อที่เขาจะได้รู้ว่าต้องทำอะไรต่อ

(บันทึกภาคสนาม: 20 ส.ค. 2542)

ด้านความตระหนักในการเรียนรู้ของเด็กว่ามีช่วงเวลาและอัตราที่แตกต่างกันพบว่า ครูทุกคนตระหนักว่าเด็กเรียนรู้การอ่านเขียนในช่วงเวลาและอัตราที่แตกต่างกันมากขึ้น โดยครู 5 คนยังคงจัดกิจกรรมที่เป็นปลายปิด เด็กไม่ได้สร้างสรรค์ขั้นตอนการทำกิจกรรมอยู่บ้างโดยไม่ตั้งใจ เช่น ประดิษฐ์หน้ากากที่เหมือนๆ กัน ระบายสีรูปรถตามกรอบทุกคน เป็นต้น ในขณะที่ครูอีก 12 คนให้โอกาสเด็กในการเลือกกิจกรรมไม่จำเป็นต้องทำกิจกรรมอย่างเดียวกันในช่วงเดียวกัน ให้ระยะเวลาแตกต่างกันในการทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใด เช่น ครูไม่นำเด็กมาเปรียบเทียบกันไม่ว่าคุณภาพของผลงาน ปริมาณงาน ระยะเวลาการทำงานแต่ดูความก้าวหน้ารายบุคคล หรือครูสังเกตว่าเด็กบางคนชอบทำสีน้ำมาก ทำทุกวันและใช้เวลานาน ดังนั้นครูใช้โอกาสการบรรยายภาพสำหรับการส่งเสริมภาษาจากกิจกรรมนี้ แต่ลักษณะการทำงานยังมีเป็นกิจกรรมที่จบภายในวันเดียวเป็นส่วนมาก พบลักษณะการทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องบ้างในหน่วยการสอนแบบโครงการ

6) การยอมรับผลงานของเด็กที่ไม่สมบูรณ์เท่าผลงานของผู้ใหญ่ (Approximation)

“ผลงานที่ไม่สมบูรณ์แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์แบบ”

(Cambourne, 1988 cited in Fisher, 1991)

ระยะเริ่มปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการยอมรับผลงานของเด็กที่ไม่สมบูรณ์เท่าผลงานของผู้ใหญ่ 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการให้โอกาสเด็กทดลองกับภาษา พบว่า ครู 5 คน ยังคงมีบทบาทเป็นผู้สอนโดยตรงในลักษณะป้อนความรู้ โดยไม่让孩子คิด ทดลองใช้ภาษา เมื่อเด็กต้องการเขียนจะต้องมาหาครูเสมอ เนื่องจากเมื่อเขาต้องการเขียนเพื่อสื่อความหมาย ครูเป็นผู้เขียนให้ตลอดโดยไม่ได้พยายามให้เด็กลองเขียนดูก่อน ในขณะที่ครูอีก 10 คน เปิดโอกาสให้เด็กได้อ่านเขียนอย่างอิสระ สร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศให้เด็กรู้สึกมั่นใจ ไม่กลัวผิดในการคาดคะเน แต่มีครูเพียง 2 คน เท่านั้นที่มีลักษณะวิธีการที่ให้โอกาสเด็กสร้างสมมติฐานเบื้องต้นและมีโอกาสเดาอย่างหลากหลาย เนื่องจากครูคนอื่นยังให้โอกาสเด็กสร้างสมมติฐานเบื้องต้นและมีโอกาสเดาน้อยมาก ตัวอย่างเช่น คาดคะเนแต่ชื่อเรื่องของนิทานตลอดทั้งเดือน

ด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมให้เด็กรู้สึกมั่นใจที่จะคาดคะเน พบว่าครู 10 คนสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศให้เด็กคาดคะเน แต่เด็กยังคงไม่รู้สึกมั่นใจเนื่องจากกิจกรรมไม่ใกล้เคียงกับความสามารถ ในขณะที่ครูอีก 7 คนสามารถสร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศให้เด็กรู้สึกปลอดภัย

ระยะพัฒนางานและสรุปการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการยอมรับผลงานของเด็กที่ไม่สมบูรณ์เท่าผลงานของผู้ใหญ่ 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการให้โอกาสเด็กทดลองกับภาษา พบว่า ครู 5 คนจากที่มีบทบาทเป็นผู้สอนโดยตรง ไม่让孩子คิด ทดลองกับภาษา ได้พยายามกระตุ้นให้เด็กลองเขียนมากขึ้น เช่น การเซ็นชื่อมาโรงเรียน ลงชื่อท้ายประโยคที่เขาเป็นคนคิดในการเขียนร่วมกัน แต่ยังมีครูตรวจแก้ชิ้นงานของเด็กโดยเป็นห่วงเรื่องความถูกต้องเป็นบางครั้ง ในขณะที่ครูอีก 12 คน เปิดโอกาสให้เด็กได้อ่านเขียนอย่างอิสระมากขึ้น เช่น บางห้องจัดมุมเขียนเป็นครั้งแรกเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เขียนอย่างอิสระ ครูมีวิธีการที่ให้โอกาสเด็กสร้างสมมติฐานเบื้องต้นและวิธีการคาดคะเนอย่างหลากหลายมากขึ้น เช่น ให้เด็กดูปกหนังสือและคาดคะเนชื่อเรื่อง หรือภาพกับเนื้อเรื่อง หรือให้เด็กเล่าเรื่องจากภาพตามความเข้าใจของตนเองแต่เขียนแบบท่าทางการเล่าของครู และมีครูบางคนเท่านั้นที่ให้โอกาส

เด็กคิดประดิษฐ์สัญลักษณ์และคิดสะกดเพื่อการเขียน โดยไม่กังวลเรื่องความถูกต้อง แต่ในการเขียนที่จะต้องคิดไว้ให้เด็กเห็นครูมักจะเป็นคนเขียนเอง นอกจากเป็นคำที่ครูแน่ใจว่าเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กที่จะเขียนได้ถูกต้อง เพื่อป้องกันปัญหาที่เด็ก ๆ จะจำสิ่งที่ผิดไปหรือเด็กเก่งวิจารณ์เพื่อนที่เขียนผิด

ด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมให้เด็กรู้สึกมั่นใจที่จะคาดคะเน พบว่า ครูทั้ง 17 คน สร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศให้เด็กรู้สึกมั่นใจ กล้าเสี่ยงที่จะคาดคะเนการอ่าน เน้นเรื่องความหมายมากกว่าความถูกต้องมากขึ้น โดยให้เด็กเรียนรู้จากการทดลองและตรวจสอบกันเอง

น้องก๊ีบ : (นำผลงานศิลปะมาให้ครูดู) "นี่ถึงขนะนุกระต่ายนะคะ"

ครูนมล : "สวยจังเลย แล้วหนูอยากเขียนใหม่คะ"

น้องก๊ีบ : คะ เขียนให้ก๊ีบหน่อย ก๊ีบเขียนไม่ได้

ครูนมล : "ก๊ีบเขียนได้นี่นา เขียนเถอะ เดี่ยวครูช่วยนะคะ" (ครูช่วยน้องก๊ีบโดยใช้วิธีการให้น้องก๊ีบคิดสะกดเอง เช่น ครูพูดว่า ถัง ฟังเสียงนะคะ ถัง ถัง เถอะ เถอะ จะใช้ตัวอะไร จนน้องก๊ีบเขียนได้ ทัง ฆั ยั ธู กั ตาย) "อ่านให้ครูฟังหน่อย"

น้องก๊ีบ : "ถัง - ขะ - หยะ - นุ - กระ - ต่าย"

ครูนมล : "เก่งจังเลย เห็นใหม่คะ น้องก๊ีบเขียนเองได้แล้ว "

น้องก๊ีบ : (ยิ้มอย่างภูมิใจมาก และเดินนำผลงานไปเก็บที่กล่อง)

(บันทึกภาคสนาม: 6 ส.ค. 2542)

จากตัวอย่างเหตุการณ์ดังกล่าว ถึงแม้เด็กจะยังไม่เขียนได้ถูกต้อง แต่ครูนมลก็มีความชื่นชมในผลงานการเขียนของน้องก๊ีบเป็นอย่างมาก เนื่องจากพัฒนาการของน้องก๊ีบผ่านขั้นคัดลอก จำมาเขียนได้ถูกต้องมาสู่ขั้นคิดสะกดเองได้ และครูนมลยังได้กล่าวถึงเหตุการณ์วันหนึ่งว่า น้องก๊ีบเขียนจดหมายหาคุณแม่เพื่อเชิญมางานวันแม่ แต่ยังไม่เขียนได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ครูนมลจึงกลัวว่าคุณแม่จะไม่เข้าใจและทำให้น้องก๊ีบกลัวผิด ดังนั้น ครูนมลจึงรีบไปพูดกับคุณแม่ก่อนตอนช่วงรับเด็กเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการการเขียนของน้องก๊ีบว่า

"คุณแม่คะ ช่วงนี้น้องก๊ีบอาจจะดูเหมือนเขียนผิดบ่อยๆ นะคะ อย่างชื่อของเขาจากที่เคยเขียนถูก เดี่ยวนี้เปลี่ยนสระที่เขียนใหม่ อย่างวันนี้เขาก็พยายามเขียนจดหมายให้คุณแม่ นะคะ เขียนเองแต่ยังใช้พยัญชนะ สระบางตัวผิดอยู่ เป็นเพราะช่วงนี้น้องก๊ีบเขาผ่านขั้นคัดลอก แต่ก่อนที่เขาเคยเขียนถูกเพราะเขียนตามครูบ้าง ดูแบบอย่างจากบัตรคำ จากที่ต่างๆ ในห้องบ้าง แต่ช่วงนี้น้องก๊ีบสามารถคิดสะกดและเขียนเองโดยเขาสามารถเชื่อมโยงสัญลักษณ์ตัวอักษรกับเสียงได้ ต้องรีบมาบอกคุณแม่ก่อนเดี๋ยวคุณแม่จะคิดว่าน้องก๊ีบมี

พัฒนาการลดลงแล้วไม่เข้าใจที่เขาเขียน เดี่ยวเขาจะเสียใจ ที่นี้ก็ไม่กล้าคิดเขียนเองเพราะกลัวผิดค่ะ ซึ่งน่าเสียดายเพราะเกิดยากมากตอนนี้มีเด็กคนสองคนเท่านั้นค่ะที่ทำได้"

(บันทึกภาคสนาม: 10 ส.ค. 2542)

7) การให้เด็กได้ใช้ภาษาอย่างมีความมุ่งหมายจริง (Use)

"เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ ดังนั้นเด็กควรเขียนเขียนด้วยการเขียน เรียนอ่านด้วยการอ่าน"

(Camboume, 1988 cited in Fisher, 1991)

ระยะเริ่มปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนการให้เด็กได้ใช้ภาษาอย่างมีความมุ่งหมายจริง พบว่า ครูบางส่วนของโรงเรียนสุรฤทัยยังมีการใช้แบบฝึกนอกเวลาอยู่บ้าง แต่ไม่มีการจัดเวลาเรียนเพื่อสอนให้เด็กสะกดตัวผสมคำ ทำแบบฝึก ในขณะที่ครูบางส่วนของโรงเรียนสุรฤทัยและครูทุกคนของโรงเรียนสุโขทัยไม่พบการสอนแบบแยกส่วนย่อย ให้เด็กเรียนรู้การอ่านเขียนโดยใช้การอ่านเขียนจริง ๆ ในห้องเรียน แต่ครู 8 คน ยังให้เด็กใช้ภาษาไม่หลากหลายและไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น เด็กได้ใช้ภาษาแค่ในการบรรยายภาพ หรือเขียนชื่อเท่านั้น ในขณะที่ครูอีก 4 คนให้เด็กเรียนรู้การอ่านเขียนโดยใช้การอ่านเขียนที่มีจุดมุ่งหมายในการใช้จริงอย่างหลากหลาย

ระยะพัฒนางานและสรุปการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนการให้เด็กได้ใช้ภาษาอย่างมีความมุ่งหมายจริง พบว่า ครูให้เด็กเรียนรู้การอ่านเขียนโดยใช้การอ่านเขียนที่มีจุดมุ่งหมายในการใช้จริงอย่างหลากหลายมากขึ้น ตัวอย่างเช่น เด็กได้เขียนอ่านขณะเล่นรอบห้อง ได้อ่านเมนูเพื่อสั่งอาหาร จุดเบอร์โทรศัพท์ เขียนใบสั่งยา ใช้จ่ายเงินในมุมบทบาทสมมติ เด็กได้อ่านป้ายวาดรูปบรรยายการตอบลีด เขียนโน้ตถึงเพื่อนขณะเล่น ได้อ่านเขียนจริงในโอกาสต่าง ๆ เช่น เขียนจดหมายเชิญคุณแม่มางานวันแม่ ทำการ์ดเชิญเพื่อนห้องอื่นชมการแสดงละครทำการ์ดอวยพรตามโอกาสต่างๆ และในช่วงท้ายโปรแกรมฯ ครูบางส่วนของโรงเรียนสุรฤทัยที่เคยใช้แบบฝึกนอกเวลาบ้าง ตัดสินใจเลิกใช้แบบฝึกนอกเวลาอย่างเด็ดขาด ดังตัวอย่าง

"...ข้าพเจ้าเคยให้เด็กได้ทำแบบฝึกเขียนตามรอยประตามความพอใจของเด็ก ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าจะขัดแย้งกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติอย่างไร แต่หลังจากเข้าโปรแกรมนี้ก็เข้าใจว่าแม้จะไม่ได้บังคับหรือเขียนนอกเวลาก็เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากเด็กไม่ได้เขียนเพื่อสื่อความหมายและไม่มีจุดมุ่งหมายในการใช้จริง ข้าพเจ้าจึงเลิกใช้แบบฝึกเขียนอย่างเด็ดขาด..." (จากบันทึกของครูอรวรรณ: 5 ต.ค. 2542)

8) การตอบสนองเด็ก (Response)

"การได้รับผลตอบกลับและแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น จะทำให้เด็กสร้างความหมายเกิดการเรียนรู้เฉพาะคน"

(Camboume, 1988 cited in Fisher, 1991)

ระยะเริ่มปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการตอบสนองเด็ก 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการตอบสนองอย่างเป็นธรรมชาติและเป็นไปในทางบวก พบว่า ครู 6 คน พยายามตอบสนองเด็กในทางบวกแต่อาจจะยังขาดความเป็นธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น เมื่อเด็กเขียนผิด ครูไม่แสดงท่าทางหรือคำพูดในทางลบ แต่ครูลาถิตให้เด็กเห็นการกระทำที่ถูกต้องทันทีโดยอาจจะเขียนใหม่ให้เห็น ซึ่งทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณทำผิด เขียนผิด หรือการส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมโดยชักชวนเขียนในกิจกรรมวงกลม แต่ครูไม่ได้คำนึงว่าเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กหรือเปล่า ซึ่งอาจจะเกิดเหตุการณ์ที่เด็กเขียนผิดทำให้ครูลำบากใจว่าเด็กคนอื่นจะจำที่ผิดไป หรือเกิดปัญหาเพื่อนวิจารณ์เพื่อนขึ้นมา บางครั้งครูอาจไม่ได้ใส่ใจฟังเด็กอย่างจริงจัง หรือชมเชยพฤติกรรมทุกอย่างโดยไม่เหมาะสมกับความสามารถ ทำให้การชมเชยไม่มีค่า ในขณะที่ครูอีก 11 คน ตอบสนองอย่างเป็นธรรมชาติ เหมาะกับสถานการณ์

ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อน ผู้ปกครอง พบว่า ครู 7 คน สนับสนุนการเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อน ผู้ปกครองบ้าง แต่อาจจะไม่ได้ใส่ใจเท่าที่ควร ไม่ปฏิบัติตามคำขอร้องของเด็กในวิสัยที่สามารถทำได้ เช่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟังตามที่เด็กเสนอ เขียนข้อความตามที่เด็กเสนอความคิด จัดโต๊ะเป็นกลุ่มเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกัน ในขณะที่ครูอีก 10 คน มีกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของเด็ก เช่น เป็นวิทยากรในการสอนหน่วยโครงการ กิจกรรมวันสำคัญที่มีผู้ปกครองเข้าร่วม สำหรับโรงเรียนสุขเกษมมีการเชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมและให้เด็กเป็นคนอธิบาย นอกจากนี้ครูยังรับฟังเด็กและปฏิบัติตามคำขอร้องของเด็กในวิสัยที่สามารถทำได้

ระยะพัฒนางานและสรุปการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนหลักการการตอบสนองเด็ก 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการตอบสนองอย่างเป็นธรรมชาติและเป็นไปในทางบวก พบว่า ครูทุกคนตอบสนองอย่างเป็นธรรมชาติเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น พุดทบทวนเพื่อให้เด็กทบทวนสิ่งที่กำลังพยายามทำ ให้โอกาสเด็กได้อธิบายวิธีการและสิ่งที่เด็กเรียนรู้ และเป็นไปในทางบวก เช่น

พูดหรือแสดงท่าทีชมเชยเมื่อเด็กพยายามใช้ภาษาใน การสื่อสาร พูดทวนคำพูด คำตอบหรือ ความคิดของเด็กด้วยท่าทีที่ยอมรับ

ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อน ผู้ปกครองพบว่า ครูทุกคนรับฟัง เด็กมากขึ้น จะเห็นได้จากลักษณะการจัดกิจกรรมที่มีความสมดุลในส่วนของเด็กเป็นผู้ริเริ่ม กับส่วน ที่ครูเป็นผู้ริเริ่ม กิจกรรมมีทั้งรายบุคคลที่ครูจะให้ข้อมูลย้อนกลับได้ มีกิจกรรมกลุ่มย่อย กลุ่ม ใหญ่ที่เด็กจะได้เรียนรู้จากเพื่อนได้มากขึ้น เช่น อาจแบ่งกลุ่มหาข้อมูลในการออกแบบโครงการ สำหรับครูที่เพิ่งนำมาใช้ แบ่งกลุ่มแต่งเพลง แต่งนิทานร่วมกัน มีครู 10 คนที่ริเริ่มกิจกรรมการ ยืมหนังสือกลับบ้านให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาษาของเด็กที่บ้าน

ครูพัชรีและครูอริธา “เราจะเริ่มทำกิจกรรมยืมหนังสือกลับบ้าน คิดว่าน่าจะให้ความรู้ ผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านให้ลูกด้วย เดี่ยวลูกยังอ่านไม่ได้จะทำให้เด็กรู้สึกไม่ ดีไปใหญ่ กลับเป็นไม่รักการอ่านไปเลยก็ได้นะ ต่อไปวันปฐมนิเทศผู้ปกครองต้อง บอก.....(ผู้นิเทศก์) น่าจะพูดให้ความรู้เรื่องนี้ไปด้วยเลย จันทน์ครั้งนี้เราใช้วิธีพูดคุยกับ ผู้ปกครองขณะรับส่งเด็กไปก่อนนะ” (บันทึกภาคสนาม: 20 ก.ค. 2542)

จากคำกล่าวของครูพัชรีและครูอริธาทำให้เห็นถึงความตระหนักของครูที่จะนำผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทของครูที่จะต้องให้แนวทาง ให้ความรู้ผู้ปกครองในการส่งเสริมลูก อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังเกตว่าจากประเด็นที่ครูพบ ครูดำเนินการโดยพูดคุยกับผู้ปกครองเป็นรายบุคคลขณะช่วงรับเด็ก เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจดังกล่าวและวางแผนที่จะดำเนินการอย่างเป็นทางการในภาคการศึกษาต่อไปอีกด้วย

“...ได้ภาษา ฟังพูด และอ่านเขียน
ไม่ให้เขียน เร่งอ่านเขียน เดี่ยวจะชม
ผลงานเด็ก ทุกคน ครูชื่นชม
แล้วนำผล มาดูชั้น พฤติกรรม...”

(ตัดตอนจากกลอนวันประชุมสรุปโครงการของครูกัญญา : 10 ต.ค. 42)

1.2 ผลของกระบวนการใช้โปรแกรมฯ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของผลกระบวนการใช้โปรแกรมฯ เพื่อ
 มุ่งตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 2) ตลอดระยะเวลาของการทดลองใช้โปรแกรมฯ กระบวนการใช้
 โปรแกรมฯจะดำเนินการอย่างไร และความพึงพอใจของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการดำเนินการใช้
 โปรแกรมฯ ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ หรือไม่ โดยหลังการใช้โปรแกรมฯ ร้อยละ 80
 ของครูและผู้บริหารต้องมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ในระดับมาก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนข้อมูลที่นำเสนอให้เห็นการ
 พิจารณาผลของกระบวนการใช้โปรแกรมฯ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ และส่วนข้อมูล
 ที่เป็นแผนภูมิเพื่อนำเสนอให้เห็นว่าการดำเนินโปรแกรมฯ ทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาและวิธีการ
 ไตร่ตรองสารนิทัศน์อย่างไร และส่งผลกระทบต่อพัฒนาการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอย่างไร
 ซึ่งการวิเคราะห์และนำเสนอผลของกระบวนการใช้โปรแกรมฯ มีรายละเอียด ดังนี้

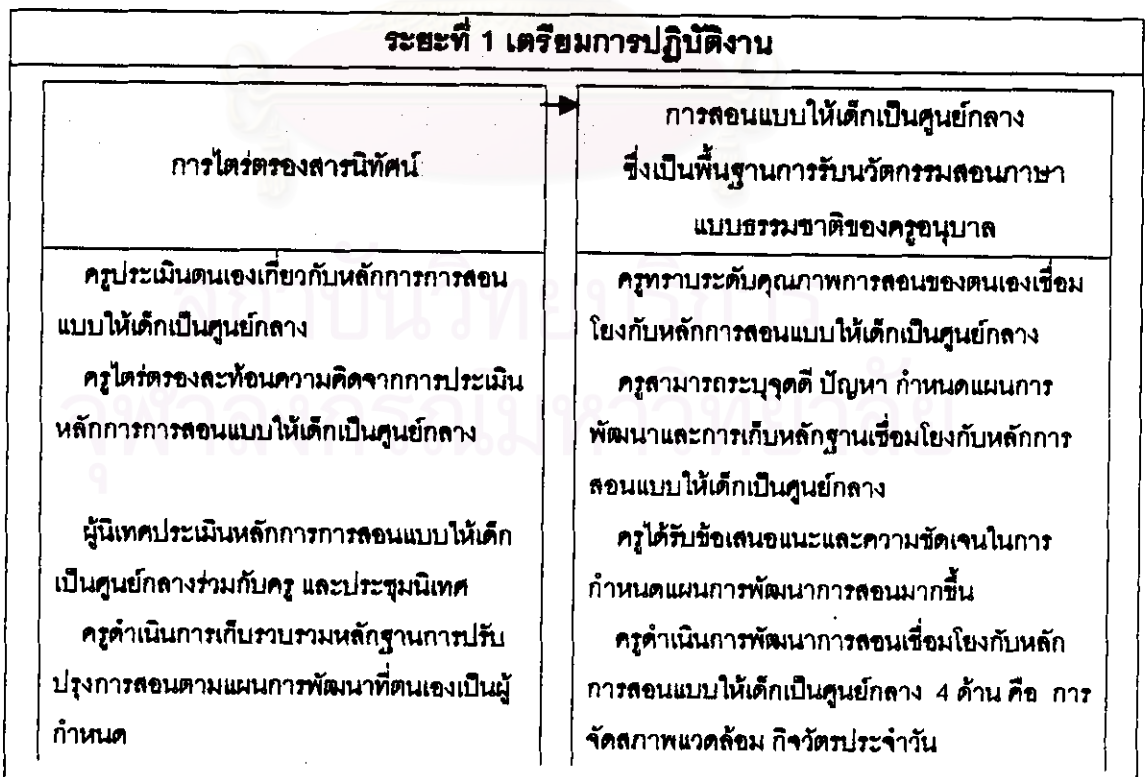
1.2.1 ผลของกระบวนการใช้โปรแกรมฯ พิจารณาตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของ โปรแกรมฯ

หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลผลของกระบวนการใช้
 โปรแกรมฯโดยใช้แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการดำเนินการใช้
 โปรแกรมฯ ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหาร 2 คน และครูอนุบาลจำนวน 17 คน ตามแนวทางการ
 สัมภาษณ์และตัวอย่างคำถามในคู่มือ ทั้งนี้ได้จัดบันทึกและนำข้อมูลในฟอร์ทไฟล์ไอของครูมา
 ประกอบการวิเคราะห์หาจำนวนครูและผู้บริหารที่มีความพึงพอใจในระดับพึงพอใจมาก ระดับพึง
 พอใจ และระดับไม่พึงพอใจ โดยจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามแต่ละประเด็น ได้แก่ (1)
 ความสำเร็จของโปรแกรมฯ ในการส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาล (2)
 ความเหมาะสมของการใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์การเน้นวิธีการเรียนแบบร่วมมือในกลุ่มชุมชน
 แห่งการเรียนรู้ การพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานการปฏิบัติงานจริงของครู(3) ประโยชน์
 ของโปรแกรมฯ พบว่าครูและผู้บริหารทุกคนมีความพึงพอใจมากทุกประเด็น ดังนั้นเมื่อพิจารณา
 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ คือ ร้อยละ 80 ของครูและผู้บริหารต้องมีความพึงพอใจใน
 ระดับมาก จึงถือได้ว่าประสิทธิภาพในด้านกระบวนการใช้โปรแกรมฯ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.2.2 ผลของกระบวนการใช้โปรแกรมฯ ที่ทำให้ครูเกิดวิธีการพัฒนาการสอนตลอด การเข้าร่วมโปรแกรมฯ

จากการนำแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เตรียมการปฏิบัติงาน 4 สัปดาห์ ระยะที่ 2 เริ่มการปฏิบัติงาน 4 สัปดาห์ ระยะที่ 3 พัฒนางาน 12 สัปดาห์ และระยะที่ 4 สรุปการปฏิบัติงาน 4 สัปดาห์ ไปทดลองใช้รวมระยะเวลา 24 สัปดาห์ ปรากฏผลทั้งการดำเนินโปรแกรมฯ ที่ทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาและวิธีการ ไตร่ตรองสารนิทัศน์ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอย่างไร ในแต่ละ ระยะและสอดคล้องกันอย่างไรตามระยะต่างๆ ของแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ดังนั้นจึงนำ เสนอการดำเนินการพัฒนาวิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ให้กับครู และการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ของครูควบคู่กันไป เพื่อสะท้อนให้เห็นผลของกระบวนการใช้โปรแกรมฯ อย่างชัดเจน ดังเสนอใน แผนภูมิที่ 4 ดังนี้

แผนภูมิที่ 4 วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาล ตามระยะของแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

แผนภูมิที่ 4 (ต่อ) วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาลตามระยะของแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

ระยะที่ 1 เตรียมการปฏิบัติงาน (ต่อ)	
การไตร่ตรองสารนิทัศน์	<p>การทบทวนการสอนโดยเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นพื้นฐานของการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาล</p> <p>ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก และ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง และครูกับเพื่อนร่วมงาน ตามที่ได้วางแผนไว้</p> <p>ครูมีวิเคราะหการสอนของตนเองจากหลักฐานงานเชื่อมโยงกับหลักการสอนซึ่งทำให้ครูมีความชัดเจนในหลักการสอนแบบให้เด็กเป็นศูนย์กลางมากขึ้น และมองเห็นลักษณะการคิดเชื่อมโยงระหว่างหลักการและการปฏิบัติ</p> <p>ครูประเมินความก้าวหน้าการทำงานของตนเองในระยะนี้เน้นการสอนแบบให้เด็กเป็นศูนย์กลางด้วยพอร์ทโฟลิโอซึ่งจะช่วยสะท้อนให้เห็นของอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น</p>
<p>ครูนำหลักการการสอนต่างๆ มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับหลักการสอนแบบให้เด็กเป็นศูนย์กลาง โดยมีวิเคราะห์รูปถ่าย และแผนผังการจัดห้องเรียนก่อนในระยะนี้ เพื่อสะท้อนให้เห็นการพัฒนา</p> <p>ครูรวบรวมเอกสาร หลักฐานต่างๆ นำมาจัดระบบพอร์ทโฟลิโอ</p>	

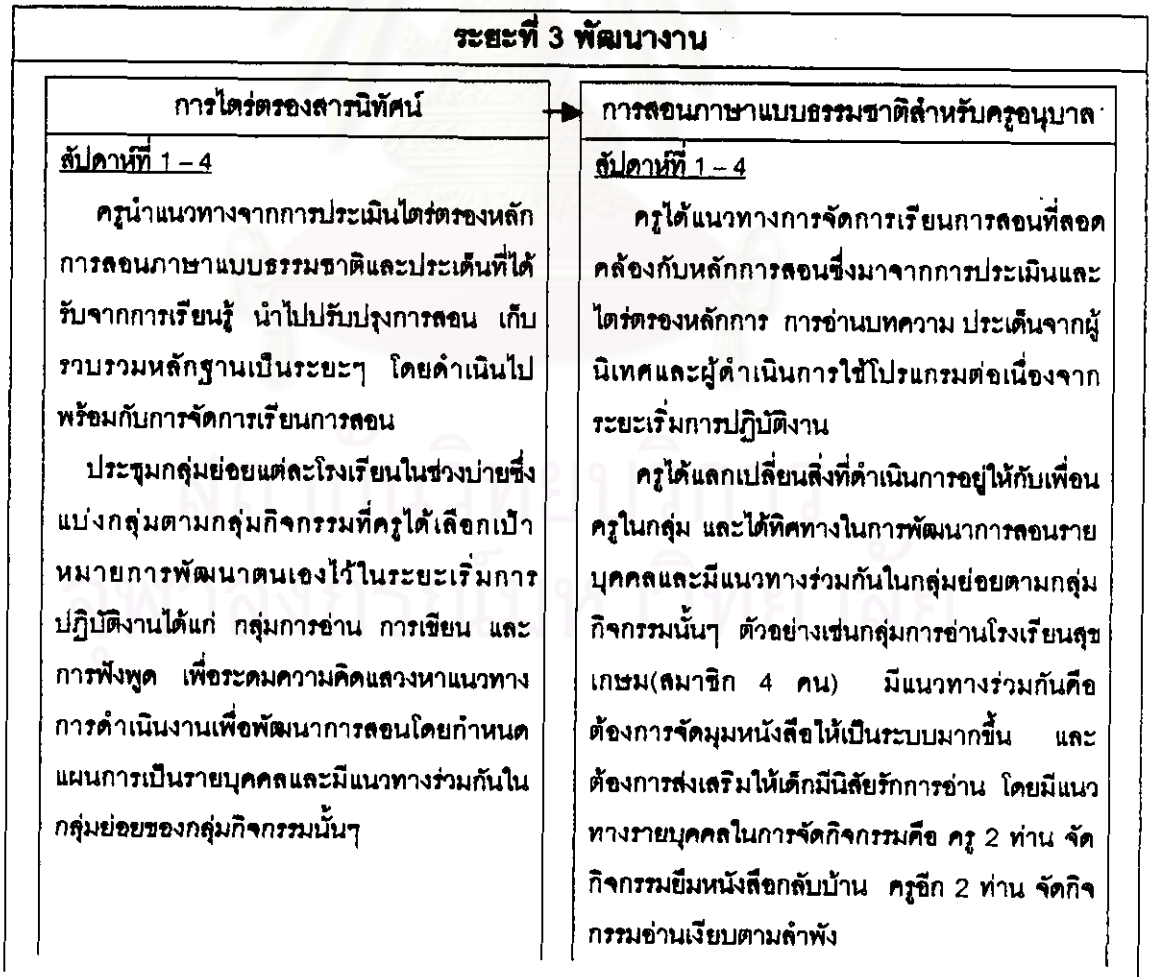
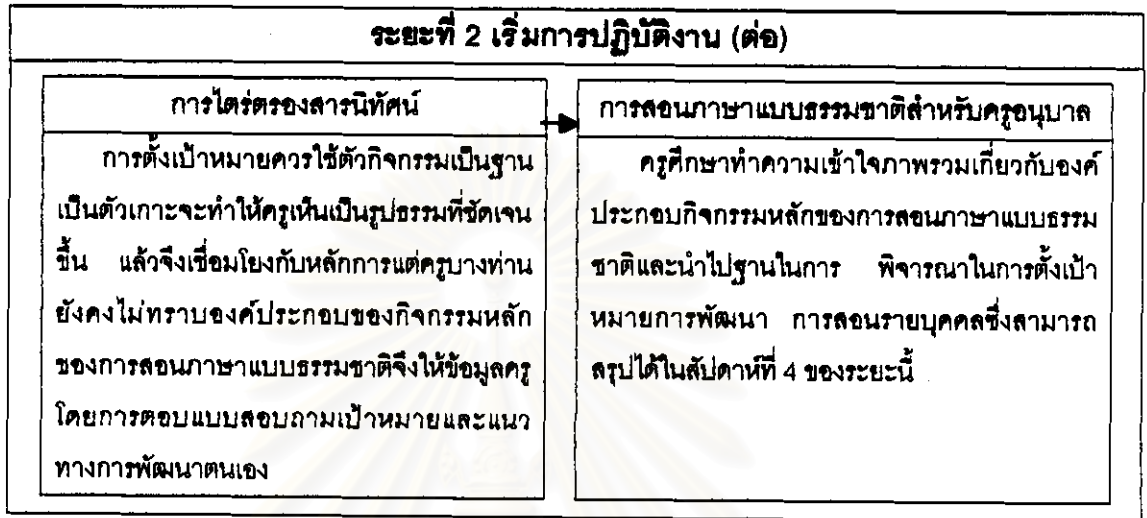

ระยะที่ 2 เริ่มการปฏิบัติงาน	
การไตร่ตรองสารนิทัศน์	การสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาล
<p>ครูประเมินตนเองเกี่ยวกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาล</p> <p>ครูไตร่ตรองสะท้อนความคิดจากการประเมินหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาล</p> <p>ครูดำเนินการสอนและเก็บรวบรวมหลักฐานการปรับปรุงการสอนเชื่อมโยงตามการประเมินและไตร่ตรองหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ</p>	<p>ครูทราบบระดับคุณภาพการสอนภาษาแบบธรรมชาติของตนเองเชื่อมโยงกับหลักการสอน</p> <p>ครูสามารถระบุจุดดี ปัญหา และเริ่มมองเห็นแนวทางการพัฒนาการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยเชื่อมโยงกับหลักการ</p> <p>ครูดำเนินการพัฒนาการสอนโดยเชื่อมโยงกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาลทั้ง 8 ด้าน โดยมีคู่มือการประเมินเป็นแนวทาง</p>

แผนภูมิที่ 4 (ต่อ) วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาล
ตามระยะของแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

ระยะที่ 2 เริ่มการปฏิบัติงาน (ต่อ)	
การไตร่ตรองสารนิทัศน์	การสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาล
<p>ครูใช้แบบตรวจสอบรายการการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อสำหรับครูอนุบาล</p> <p>ให้ครูแสวงหาเป้าหมายทิศทางการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากหลักการ 8 ด้านเป็นรายบุคคล</p> <p>ผู้นิเทศประเมินหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติคู่ไปกับครู และนำประเด็นไปประชุมนิเทศ</p> <p>ผู้ดำเนินการใช้โปรแกรมสังเกตครูในบริบทของการสอนรายบุคคล ดึงประเด็นและนำมาประชุมกลุ่มย่อยและสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการตลอด 4 สัปดาห์ ซึ่งพบว่า</p> <p>ครูมีความแตกต่างกันในด้านความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติและครูบางคนก็ต้องการการทบทวน จึงกำหนดให้ครูอ่านบทความและทำบันทึกของครูหลังการอ่านบทความ ซึ่งโรงเรียนสุขเกษมมีลักษณะการช่วยเหลือกันเป็นกลุ่มในระดับชั้นเดียวกันอย่างเป็นไปตามธรรมชาติ โรงเรียนสุฤทัยริเริ่มการประชุมครูทุกวันพุธเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งการอ่านบทความ และปรึกษาความเป็นไปต่างๆ ของโครงการ</p>	<p>ครูได้สำรวจการจัดสภาพแวดล้อมและมีแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมตามแนวคิดของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ</p> <p>ในช่วงแรกของระยะนี้ครูยังไม่สามารถตั้งเป้าหมายการพัฒนารายบุคคลได้หรือยังไม่ชัดเจนเนื่องจากพบว่าการใช้หลักการพื้นฐาน ไม่สามารถให้ครูเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม และอาจเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่าสามารถพัฒนาหลักการเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น</p> <p>ครูสามารถตั้งเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาได้และมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นโดยส่วนหนึ่งมาจากที่ครูได้รับประเด็นข้อเสนอแนะจากการประชุมนิเทศ</p> <p>ครูสามารถตั้งเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาได้และมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นโดยส่วนหนึ่งมาจาก</p> <p>ครูได้ทบทวนและศึกษาภาพรวมและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากการอ่านบทความ"นวัตกรรมการสอนภาษากับธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็ก" และทำความเข้าใจด้วยการไตร่ตรองสะท้อนความคิดเขียนเป็นบันทึกของครูหลังการอ่านบทความ</p>

แผนภูมิที่ 4 (ต่อ) วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาล
ตามระยะของแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

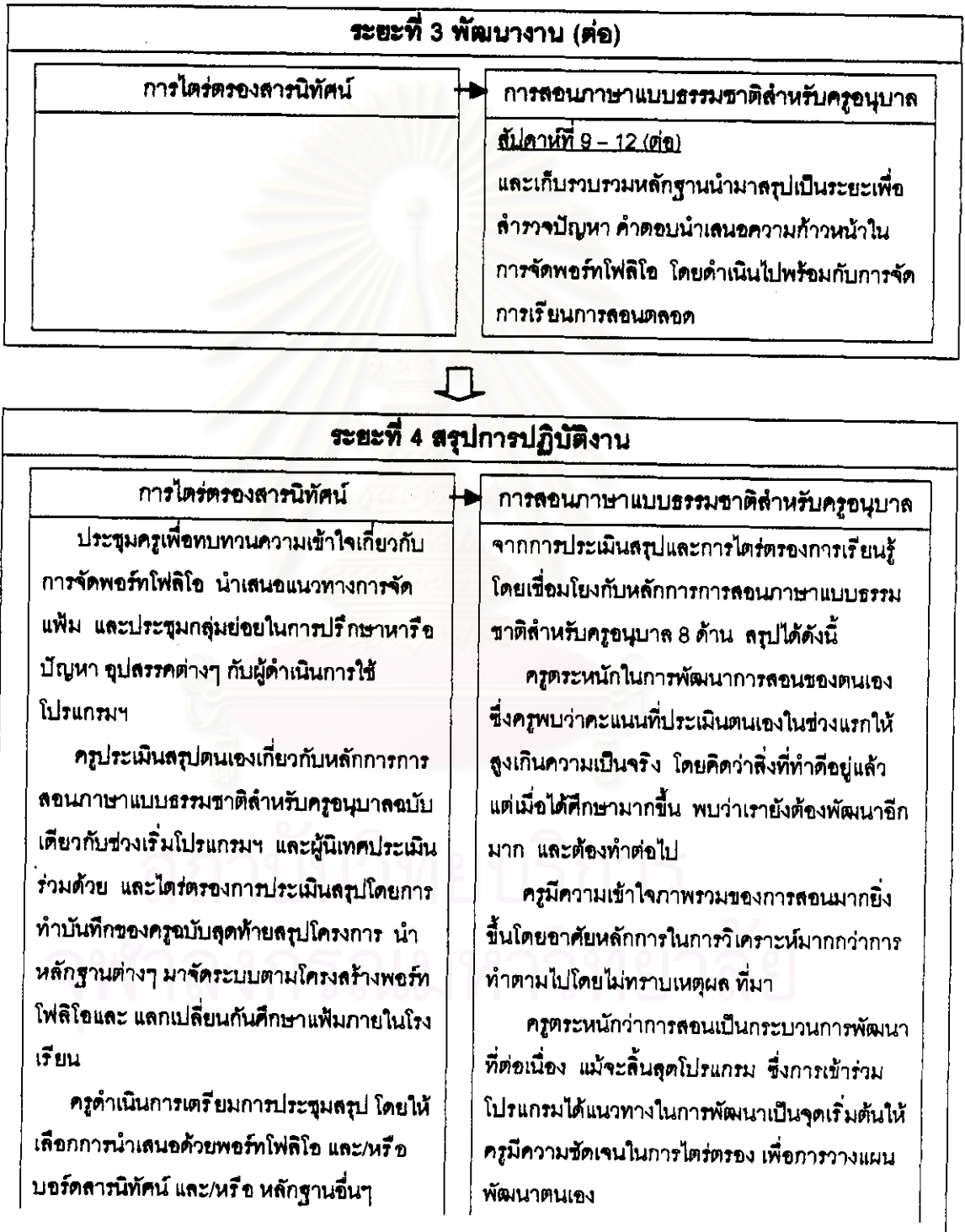
แผนภูมิที่ 4 (ต่อ) วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาลตามระยะของแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

ระยะที่ 3 พัฒนางาน (ต่อ)	
การไตร่ตรองสารนิทัศน์	การสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาล
<p><u>สัปดาห์ที่ 1-4 (ต่อ)</u></p> <p>ครูนำแผนการพัฒนามาที่กำหนดไว้ร่วมกับกลุ่มไปทดลองปฏิบัติในชั้นเรียน ซึ่งต้องอาศัยคำแนะนำการนิเทศ ผู้นิเทศและผู้ดำเนินโปรแกรมร่วมปรึกษาหาแนวทาง หาแหล่งอ้างอิงจากหนังสือ และสนับสนุนด้านนโยบายและการจัดหาทรัพยากร และครูนำประสบการณ์มาช่วยกันอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ (ความสำเร็จ ปัญหาแนวทางแก้ไข การดำเนินงานต่อไป เป็นต้น) โดยดำเนินการไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนและประชุมชงข่าย</p> <p>ประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ซึ่งสรุปผลการประชุมได้ ดังนี้ สมาชิกได้แสดงความรู้จักความคุ้นเคยต่อกัน และการรู้จักนิสัยใจคอกันในเบื้องต้น เป็นพื้นฐานของการรู้จักกันและการทำงานร่วมกันต่อไป; องค์ความรู้จากการทำกิจกรรมความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาร่วมกัน; แลกเปลี่ยนจุดเด่น ข้อจำกัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติของโรงเรียนแต่ละแห่ง ตั้งวัตถุประสงค์ กำหนดบทบาทการทำงานร่วมกัน และแนวทางการประชุมครั้งต่อไป</p>	<p><u>สัปดาห์ที่ 1-4 (ต่อ)</u></p> <p>การนำแผนการพัฒนามาที่กำหนดไว้ร่วมกับกลุ่มไปทดลองปฏิบัติในชั้นเรียนทำให้ครูได้ร่วมกันเรียนรู้ ศึกษาเนื้อหาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบและสร้างเป็นองค์ความรู้รายบุคคลที่มีความหมายลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น กลุ่มการอ่านโรงเรียนสุขเกษม สิ่งที่เป็นระบบคือการทำหมวดหมู่หนังสือ เคยทำตามผู้วิจัยท่านหนึ่งได้แบ่งไว้หลังจากที่ได้ร่วมกันเรียนรู้และอภิปรายครูจึงต้องการเปลี่ยนการจัดแบ่งหมวดหมู่ใหม่ตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งกลุ่มเห็นว่าควรเสนอให้เป็นนโยบายเดียวกันหมดเพื่อความสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับชั้น สิ่งที่เป็นรายบุคคลคือการนำไปใช้ในห้องเรียนของตน การคิดวิธีการใหม่ๆ ในการจัดแสดงหนังสือบนชั้น และมีการวิเคราะห์เชื่อมโยงให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก</p> <p>ครูมีความเข้าใจทฤษฎีพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและการวิเคราะห์เชื่อมโยงการสอนกับหลักการมากยิ่งขึ้น</p>

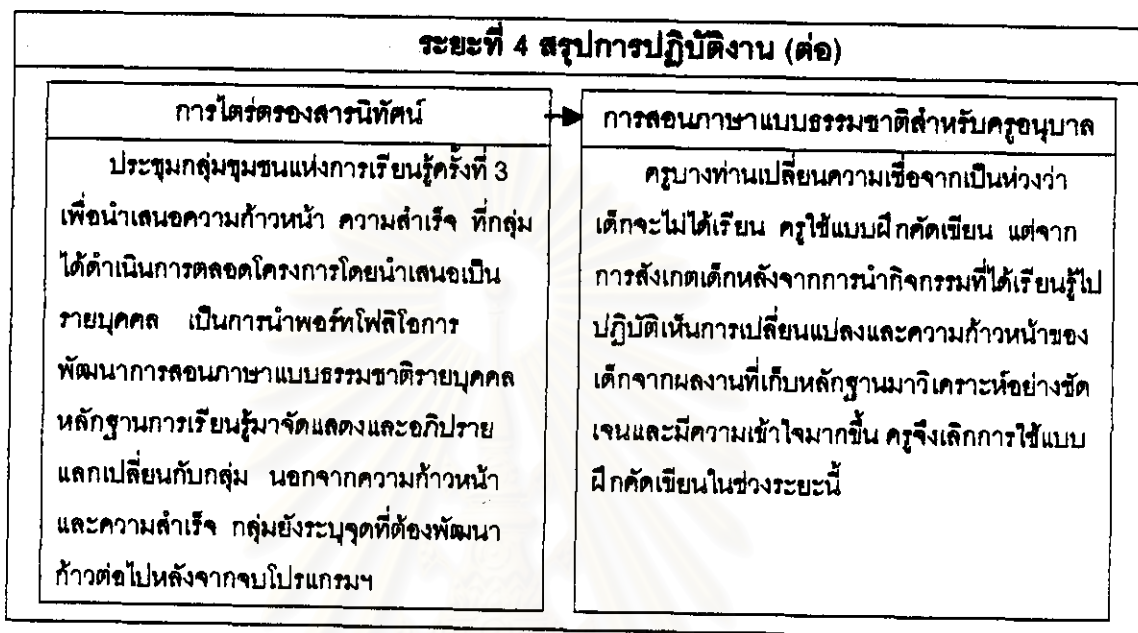
แผนภูมิที่ 4 (ต่อ) วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาล
ตามระยะของแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

ระยะที่ 3 พัฒนางาน (ต่อ)	
การไตร่ตรองสารนิทัศน์	การสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาล
<p><u>สัปดาห์ที่ 5-8 (ต่อ)</u></p> <p>ครูดำเนินการเตรียมการประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ครั้งที่ 2 ตามที่ตั้งวัตถุประสงค์และบทบาทที่กำหนดร่วมกัน โดย</p> <p>ประชุมครูโรงเรียนสุขเกษม เพื่อนำเสนอแนวทางหลักการการจัดบอร์ดสารนิทัศน์ จากนั้นครูประชุมกลุ่มย่อยตามกลุ่มกิจกรรมเพื่อร่วมกันกำหนดเนื้อหา หลักฐานที่จะนำเสนอและจัดทำบอร์ดของกลุ่ม</p> <p>โรงเรียนสุขฤทัยจัดห้องเรียนและเลือกหลักฐานงานตามประเด็นที่เป็นจุดเด่นของตนเองเพื่อนำเสนอในการเยี่ยมชมห้องเรียนและประชุมกลุ่มย่อยกับครูที่ต้องการจัดบอร์ดสารนิทัศน์</p>	<p><u>สัปดาห์ที่ 5-8 (ต่อ)</u></p> <p>ครูได้ประเมินความก้าวหน้าการพัฒนาการสอนของตนเอง และได้วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาต่อไปโดยการตั้งวัตถุประสงค์ต่อยอดจากการประชุมครั้งที่กลุ่ม 1</p>
<p><u>สัปดาห์ที่ 9-12</u></p> <p>ประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ครั้งที่ 2 ดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การรายงานความก้าวหน้า การอภิปรายเกี่ยวกับปัญหา ข้อสงสัย เกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติของโรงเรียนแต่ละแห่งการเพิ่มวัตถุประสงค์กำหนดกิจกรรมที่จะนำไปปฏิบัติ กำหนดบทบาทของการทำงานร่วมกันและแนวทางการประชุมสรุปการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป</p>	<p><u>สัปดาห์ที่ 9-12</u></p> <p>ครูได้แนวทางในการพัฒนาต่อยอดการสอนภาษาแบบธรรมชาติต่อไป และมีประเด็นเพื่อให้ครูไตร่ตรองวิเคราะห์ต่อไป คือ กิจกรรมทางภาษาทั้งหมดที่จัดขึ้นมีวัตถุประสงค์ที่เด่นชัดในเรื่องใด จะจัดสัดส่วนอย่างไรให้สมดุล และการประเมินพัฒนาการเด็ก ทั้ง 2 ประเด็นนำไปสู่การพัฒนาการสอนที่มีคุณภาพมากขึ้นในด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องสอดคล้องกันตลอดทั้งวัน สัปดาห์ จนถึงภาคการศึกษา</p> <p>ครูนำแนวทาง ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากโปรแกรมฯ (จากการประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ครั้งที่ 2 แนวทางการจัดกิจกรรมจากการอ่านงานวิจัย) ไปปฏิบัติเพื่อสร้างความเข้าใจ</p>

แผนภูมิที่ 4 (ต่อ) วิธีการไตร่ตรองสารนิเทศที่ส่งผลต่อการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาล ตามระยะของแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

**แผนภูมิที่ 4 (ต่อ) วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ที่ส่งผลต่อการลดภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาล
ตามระยะของแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ**

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2. การปรับปรุงและการนำเสนอโปรแกรมฯ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับปรุงโปรแกรมเพื่อมุ่งตอบคำถามการวิจัย
ข้อที่ 3) โปรแกรมส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรอง
สารนิทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีส่วนประกอบและสาระสำคัญอย่างไร แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

2.1 การปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ

2.2 การนำเสนอโปรแกรมฯ

2.1 การปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ

เมื่อพิจารณาผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ พบ
ว่าโปรแกรมฯ มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการนำข้อมูลที่ได้
ได้เก็บรวบรวมทั้งด้านผลการทดลอง ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร และข้อสังเกตของผู้วิจัย
จากการทดลองใช้โปรแกรมฯ เป็นระยะเวลา 24 สัปดาห์ มาวิเคราะห์สรุปประเด็นสำคัญ เพื่อนำ
มาปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ ครั้งสุดท้ายให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ดังเสนอใน
ตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 การปรับปรุงโปรแกรมฯ จากข้อมูลที่ได้รับระหว่างการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ข้อมูลที่ได้จากผลการทดลอง	สิ่งที่ได้ปรับปรุงแก้ไข
ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร และข้อสังเกต ของผู้วิจัยตามองค์ประกอบของโปรแกรมฯ	โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ
1. ทฤษฎี แนวคิด เดิมการพัฒนาโปรแกรมฯ มีความสอดคล้องกับการ ปฏิรูปการศึกษา ต่อมามีความเคลื่อนไหวโดยปรากฏ แนวคิดที่เป็นภารกิจต่อเนื่องกัน	เพิ่มเติมแนวคิดของการประกันคุณภาพตามพระราช บัญญัติการศึกษา 2542 และแนวคิดการวิจัยเชิง ปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อให้ครอบคลุมและสนองต่อ ความต้องการของครู
2. หลักการ ปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดที่เพิ่มเติม	ปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิด

ตารางที่ 6 (ต่อ) การปรับปรุงโปรแกรมฯ จากข้อมูลที่ได้รับระหว่างการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร และข้อสังเกต ของผู้วิจัยตามองค์ประกอบของโปรแกรมฯ	สิ่งที่ได้ปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ
<p>3.ความมุ่งหมาย มีความซ้ำซ้อนกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทำให้ไม่ เห็นความมุ่งหมายที่โปรแกรมต้องการให้เกิดขึ้น</p>	<p>ปรับการเขียนเพื่อไม่ให้ความซ้ำซ้อนกับวัตถุประสงค์ ของการวิจัย และเพื่อแสดงเจตนารมณ์ของ โปรแกรมฯ</p>
<p>4.เนื้อหา 1) เนื้อหาด้านกระบวนการเรียนรู้ เดิมระบุเพียง การ ไตร่ตรองสารนิทัศน์ และไม่มีรายละเอียด จากการ ทดลองทำให้เห็นส่วนประกอบของเนื้อหาด้านกระบวนการ ที่จะดำเนินโปรแกรมฯ</p>	<p>1) ปรับปรุงส่วนประกอบของเนื้อหาด้านกระบวนการ เรียนรู้เป็น 4 ด้านคือ การเก็บรวบรวมหลักฐาน การ ไตร่ตรองและการวิเคราะห์เพื่อสะท้อนการเรียนรู้ การ จัดระบบการนำเสนอ และการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ และเพิ่มเติมรายละเอียดในแต่ละ หัวข้อ</p>
<p>2) เนื้อหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอน ภาษาแบบธรรมชาติ เดิมระบุไว้ 3 มิติ คือ พัฒนาการ ทางภาษา ลักษณะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ภาษา และการทบทวนการสอนภาษา ซึ่งจากการ ทดลองพบว่ามิติที่ 3 คือการทบทวนการสอนนั้น ครอบคลุม กว้างจนขาดความชัดเจน ซ้ำซ้อนกับมิติที่ 1 และ 2 และยังไม่ครอบคลุมเนื้อหาบางส่วน</p>	<p>2) ปรับปรุงและเพิ่มเติมส่วนประกอบของเนื้อหาด้าน ความรู้ความเข้าใจเป็น 7 ด้าน คือ ปรัชญาและแนว คิด หลักการสอน ลักษณะการจัดประสบการณ์ บทบาทครู พัฒนาการทางภาษา การจัดสภาพแวดล้อม การประเมินผล</p>
<p>3) เนื้อหาการสอนแบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลางเป็นพื้น ฐานสำคัญสำหรับการจะก้าวไปสู่วัตกรรมการสอน ภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งเดิมไม่ได้ระบุไว้</p>	<p>3) ระบุการปูพื้นฐานเนื้อหาการสอนแบบยึดเด็กเป็น ศูนย์กลางไว้</p>
<p>4) จากการทดลองครูทุกท่านไม่สามารถมีผลสัมฤทธิ์ ครบทั้ง 7 ด้านของขอบข่ายเนื้อหาด้านความรู้ความเข้าใจ ที่กำหนดไว้ เนื่องจากครอบคลุมเนื้อหากว้างในแง่ ปริมาณและมีความลึกซึ้งในแง่คุณภาพ</p>	<p>4) ระบุให้เห็นความสำคัญของเนื้อหาด้านกระบวนการ ที่จะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และการคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคลของครู ที่มีผลทำให้ผล สัมฤทธิ์มีความแตกต่างกัน</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ) การปรับปรุงโปรแกรมฯ จากข้อมูลที่ได้รับระหว่างการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร และข้อสังเกต ของผู้วิจัยตามองค์ประกอบของโปรแกรมฯ	สิ่งที่ได้ปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ
<p>5. การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ</p> <p>5.1 กระบวนการเรียนรู้</p> <p style="text-align: right;">ไม่เปลี่ยนแปลง</p>	
<p>5.2 แผนการทำงานในการดำเนินการใช้</p>	
<p>โปรแกรมฯ</p>	
<p>1) พบว่าบทบาทของผู้นิเทศก็เป็นผู้ประเมินการสอนของครูอนุบาลร่วมกับครูเพื่อให้มีประเด็นในการนิเทศและการพัฒนาาร่วมกัน โดยใช้แบบประเมินหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้น ควรจะมีกระบวนการที่น่าเชื่อถือในการให้ระดับคะแนนการประเมิน</p>	<p>1) กำหนดบทบาทของผู้นิเทศก็ในการนำไปใช้ ควรจะทำความเข้าใจ ทดลองนำเกณฑ์ทุกเกณฑ์ไปใช้ประเมินและหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้ประเมินร่วมกัน จนกว่าจะมีความสอดคล้อง และความเข้าใจในการตีความตรงกันมากที่สุด เพื่อความน่าเชื่อถือในการให้ระดับคะแนน</p>
<p>2) เนื่องจากในช่วงเริ่มแรกสังเกตว่าการให้ครูกำหนดทิศทางพัฒนาเลยนั้นเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่จะกำหนดหัวข้อได้ตรงและไม่กว้างมากเกินไปหรือเจาะจนส่วนปลีกย่อยมากเกินไป</p>	<p>2) ระบุบทบาทของผู้ดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ในระยะเริ่มโครงการจะเป็นผู้คอยสังเกตการจัดการเรียนการสอนและตั้งประเด็นเพื่อนำมาพูดคุย ถามคำถามเพื่อกระตุ้นให้ครูคิดทบทวนเกี่ยวกับแนวทางที่ต้องการพัฒนาให้มีความชัดเจนมากขึ้น และต้องให้เวลาครูคิดทบทวนเกี่ยวกับตนเองและให้ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาพรวมของการสอนภาษาแบบธรรมชาติพอสมควร ครูจึงจะสามารถกำหนดทิศทางพัฒนาได้เหมาะสมขึ้น</p>
<p>3) การแสวงหาทิศทางในการพัฒนา ครูไม่คุ้นเคยกับการคิดจากการยึดหลักการเป็นฐาน แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นถึงแม้ครูจะได้ทำการประเมินการสอนตามหลักการแล้ว การกำหนดประเด็นการพัฒนาจากหลักการก็เป็นสิ่งที่ค่อนข้างยากสังเกตว่าถ้าให้เป็นไปตามลักษณะธรรมชาติ ครูมี</p>	<p>3) กำหนดให้การแสวงหาทิศทางในการพัฒนามีความยืดหยุ่น ให้เป็นไปโดยลักษณะธรรมชาติของการค้นหา ช่วงแรกอาจจะนำกิจกรรมมาเป็นฐาน แล้วจึงนำไปวิเคราะห์เชื่อมโยงกับหลักการการสอน ผู้ดำเนินโปรแกรมฯจัดทำแบบสอบถามโดยให้ภาพรวมขององค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ) การปรับปรุงโปรแกรมฯ จากข้อมูลที่ได้รับระหว่างกาทดลองใช้โปรแกรมฯ

ข้อมูลที่ได้จากผลการทดลอง ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร และข้อสังเกต ของผู้วิจัยตามองค์ประกอบของโปรแกรมฯ	สิ่งที่ได้ปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ
<p>ความสนใจที่จะเริ่มจากกิจกรรมที่มองเห็นเป็น รูปธรรมและมีความคุ้นเคยมากกว่า</p>	<p>หนังสือขึ้นต้น เพื่อให้ครูสามารถมองเห็นทิศทางการ พัฒนาได้ชัดเจนมากขึ้น</p>
<p>5.3 การลำดับเนื้อหา</p> <p>เดิมไม่ได้ระบุไว้ แต่จากการทดลองทำให้เห็นขั้นตอน และความจำเป็นของการลำดับเนื้อหาในการดำเนิน การใช้โปรแกรมฯดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เนื้อหาด้านกระบวนการเรียนรู้ครูยังไม่คุ้นเคย ควร ค่อยๆ เริ่มทดลองนำกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก และให้ เวลาจนมั่นใจว่าครูสามารถปฏิบัติได้ 2) เนื้อหาด้านความรู้ความเข้าใจ ไม่สามารถแยกส่วน ในการเรียนรู้และลำดับเนื้อหาได้เนื่องจาก ขึ้นกับความ ต้องการความสนใจของครู และในบางสถานการณ์อาจ เรียนรู้เนื้อหาหลายๆ ส่วนไปพร้อมกัน 	<p>เพิ่มเติมขึ้น เพื่อแสดงรายละเอียดและเห็นขั้นตอน ของการดำเนินการใช้โปรแกรมฯดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ระบุเนื้อหาด้านกระบวนการเรียนรู้ตามระยะต่างๆ เพื่อให้เห็นลำดับและรายละเอียดของการดำเนินการ 2) กำหนดให้เป็นการบูรณาการไม่แยกส่วนในการ ลำดับเนื้อหาด้านความรู้ความเข้าใจ
<p>5.4 กิจกรรม</p> <p>พบว่ากาหนดกิจกรรมแบบเดิม แบ่งเป็น กิจกรรมการประชุม กิจกรรมรวบรวมหลักฐาน กิจ กรรมกาไตร่ตรองสะท้อนความคิด กิจกรรมสรุปสาร นิทัศน์ มีความซ้ำซ้อนกันระหว่างกิจกรรมทำให้มีความ สับสน ตัวอย่างเช่นกิจกรรมการประชุม สามารถพบใน ลักษณะกิจกรรมอื่นๆ ทุกกิจกรรม</p>	<p>ปรับปรุงโดยกาหนดกิจกรรมที่เป็นลักษณะเด่นของ โปรแกรมและเพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน ประกอบด้วยกิจ กรรมหลัก 4 กิจกรรม ดังนี้ (1) กิจกรรมการเก็บรวบรวม หลักฐาน เพื่อแสดงให้เห็นร่องรอยหลักฐาน ของการพัฒนาการสอนของตนเอง (2) กิจกรรมการ ไตร่ตรองสะท้อนความคิด ลักษณะกิจกรรมเป็นการ ประเมินตนเอง การไตร่ตรองโดยการทำบันทึกของครู และวิเคราะห์หลักฐานเพื่อนำเสนอให้เห็นถึงความรู ความเข้าใจ ความเชื่อเกี่ยวกับการสอน การเชื่อมโยง ระหว่างกาปฏิบัติและหลักการ</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ) การปรับปรุงโปรแกรมฯ จากข้อมูลที่ได้รับระหว่างการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร และข้อสังเกต ของผู้วิจัยตามองค์ประกอบของโปรแกรมฯ	สิ่งที่ได้ปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ
	(3) กิจกรรมการนำเสนอความก้าวหน้าในการเรียนรู้ เป็นการรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะๆ และการนำเสนอรวมสรุป โดยการจัดเป็นพอร์ทโฟลิโอ และ/หรือ บอร์ดสถานีทัศน์ (4) กิจกรรมการประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการประชุมกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่เพื่อการทำงานร่วมกัน
5.5 บทบาทผู้ใช้โปรแกรมฯ	เพิ่มเติมขึ้น เพื่อให้มีความชัดเจนในการดำเนินงาน การทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู ผู้นิเทศก์ และผู้ดำเนินการใช้โปรแกรมฯ
5.6 บรรยากาศในการเรียนรู้	-
5.7 การจัดกลุ่ม	-
5.8 สภาพแวดล้อมและสื่อ เดิมไม่ได้ระบุไว้ แต่จากการทดลองทำให้พบว่าการจัด สภาพแวดล้อมและสื่อในโปรแกรมฯมีความสำคัญใน การเรียนรู้และการพัฒนาของครู ดังนี้	ระบุว่าการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อพิจารณาเฉพาะ การประชุมกลุ่มย่อย ในโรงเรียนช่วงบ่าย และการ ประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนใน วันเสาร์เท่านั้น เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่ดำเนินไป พร้อมการปฏิบัติงานจริงของครู
5.9 ระยะเวลาการดำเนินโปรแกรมฯ ไม่ชัดเจน	ระบุให้ชัดเจนเกี่ยวกับระยะเวลาการทำงาน และให้มี ความยืดหยุ่นตามลักษณะของครูแต่ไม่ควรน้อยกว่า 24 สัปดาห์

ตารางที่ 6 (ต่อ) การปรับปรุงโปรแกรมฯ จากข้อมูลที่ได้รับระหว่างการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร และข้อสังเกต ของผู้วิจัยตามองค์ประกอบของโปรแกรมฯ	สิ่งที่ได้ปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับ
<p>5.7 การประเมินผลการทำงาน</p> <p>เดิมไม่ได้ระบุไว้ จากการทดลองเห็นกระบวนการของ การประเมินผลตนเองอย่างเป็นระบบระหว่างครูและผู้นิ เทศก์ ซึ่งมีความสำคัญต้องสามารถตรวจสอบและยืนยัน การพัฒนาการตอนของครูได้ และพบว่า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) โปรแกรมฯมีการกำหนดให้ครูผู้รับนวัตกรรมจะต้องมี พื้นฐานในการตอนแบบเด็กเป็นศูนย์กลางก่อน แต่ยังไม่ มีการกำหนดในการประเมิน 2) ผู้นิเทศก์ 2 โรงเรียนไม่มีความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน ในการประเมินการตอนภาษาแบบธรรมชาติ 	<p>เพิ่มเติมขึ้น เพื่อความชัดเจนและสามารถตรวจสอบ การพัฒนาการตอนของตนเองได้ โดยระบุ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การประเมินการตอนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ ระบุการผ่านเกณฑ์หลักการตอนแบบเด็กเป็นศูนย์ กลางและการทบทวนปรับพื้นฐานก่อนเข้าร่วม โปรแกรมฯ และถ้ามีลักษณะเป็นการศึกษาร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนแกนนำที่มีครูที่เป็นต้นแบบ ระบุการ ผ่านเกณฑ์การประเมินหลักการตอนภาษาแบบธรรม ชาติของครูต้นแบบ 2. โรงเรียนที่จะนำไปใช้ ผู้นิเทศก์ต้องทำความเข้าใจ ร่วมกันและทดลองนำเกณฑ์ไปประเมินเพื่อหา ความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน เพื่อความน่าเชื่อถือของ ข้อมูลการประเมินจากผู้นิเทศก์ 3. การประเมินผลการทำงานระบุให้อยู่บนพื้น ฐานการปฏิบัติตามแผนการทำงานของโปรแกรม แบ่ง เป็นการประเมินความก้าวหน้า และการประเมินรวม สรุป
<p>6.การประเมินผลโปรแกรมฯ</p>	<p>ปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของ โปรแกรมฯ</p>

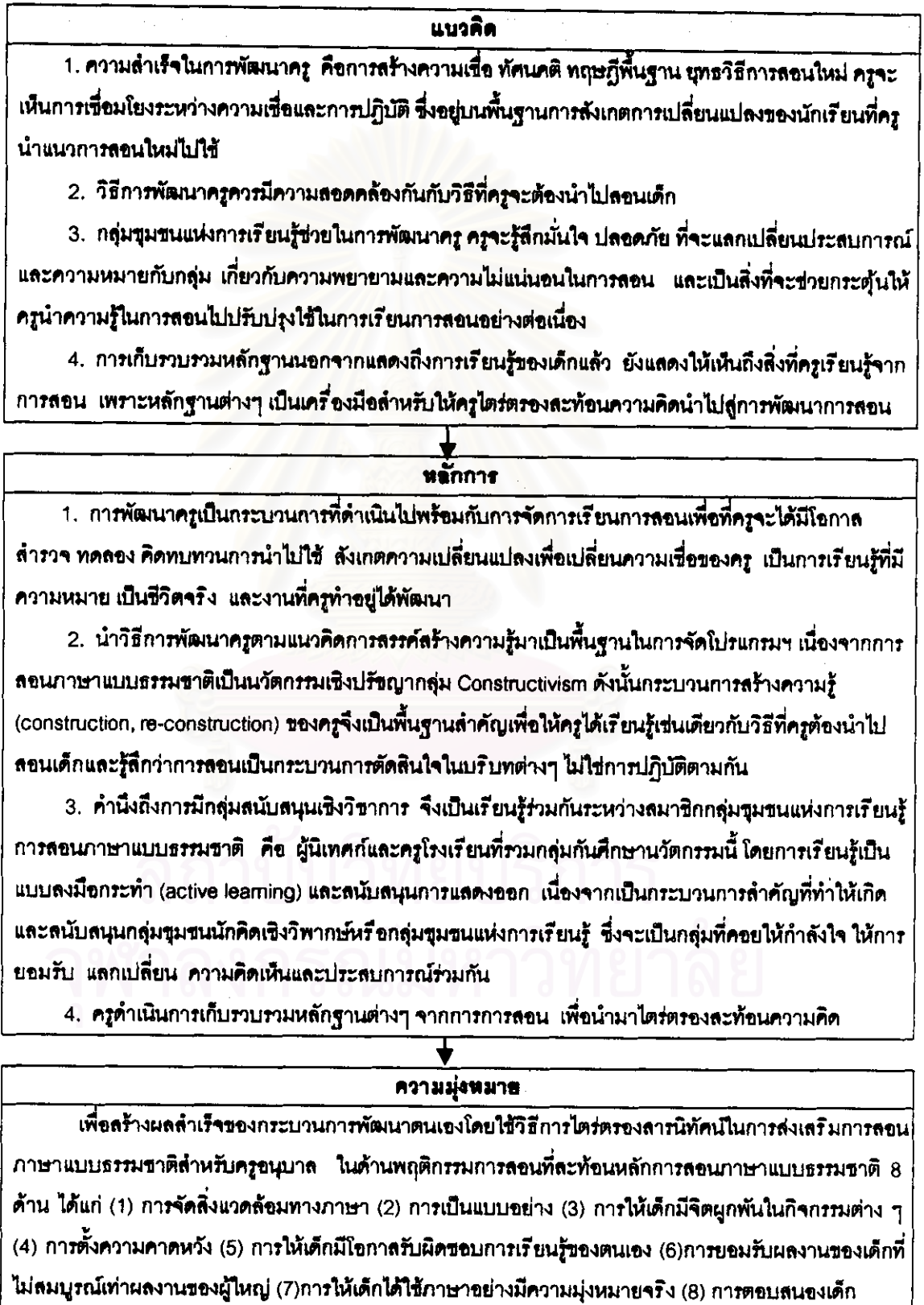
2.2 การนำเสนอโปรแกรม

โปรแกรมส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์เป็นการจัดระบบการดำเนินการในการนำเสนอแนวคิด หลักการ ความมุ่งหมาย เนื้อหา การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ และการประเมิน นำไปพัฒนาการสอนของครูอนุบาล ในด้านพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ลักษณะเด่นของโปรแกรมเน้นให้ครูเป็นผู้สรรค์สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้วัฒนธรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าโปรแกรมส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครูอนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ มีส่วนประกอบและสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีของโปรแกรมฯ
2. หลักการของโปรแกรมฯ
3. ความมุ่งหมายของโปรแกรมฯ
4. เนื้อหาของโปรแกรมฯ
5. การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ซึ่งประกอบด้วย
 - 5.1 กระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาการสอน
 - 5.2 แผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ
 - 5.3 การลำดับเนื้อหา
 - 5.4 กิจกรรม
 - 5.5 บรรยากาศในการเรียนรู้
 - 5.6 การจัดกลุ่ม
 - 5.7 สภาพแวดล้อมและสื่อ
 - 5.8 ระยะเวลาการดำเนินการ
 - 5.9 การประเมินผลการทำงานของโครงการ
 - 5.10 เงื่อนไขในการนำโปรแกรมฯ ไปใช้
6. การประเมินผลโปรแกรมฯ

แผนภูมิที่ 5 ส่วนประกอบของโปรแกรมส่งเสริมการตอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครู
อนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์หลังการทดลอง

**แผนภูมิที่ 5(ต่อ) ส่วนประกอบของโปรแกรมส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครู
อนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์หลังการทดลอง**

เนื้อหา
<p>เนื้อหาในโปรแกรมประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญควบคู่กันไปคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เนื้อหาที่เป็นส่วนของกระบวนการพัฒนาและวิธีการของโปรแกรมฯ คือ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 การเก็บรวบรวมหลักฐานงาน ในการเก็บรวบรวมหลักฐานร่องรอยที่แสดงถึงผลงานหรือกระบวนการการสอนนั้น สมาชิกต้องเรียนรู้เกี่ยวกับประเภทของหลักฐาน สามารถวิเคราะห์กรอบการเก็บหลักฐานในการวางแผน เพื่อนำไปดำเนินการเก็บหลักฐานตามแผนงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน 1.2 การไตร่ตรองและการวิเคราะห์เพื่อสะท้อนการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นการคิดอย่างมีเหตุผลในการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์หรือการปฏิบัติการสอนของตนกับหลักการการสอน การคิดอย่างมีเป้าหมายในการกำหนดปัญหา ผลและแนวทางการปฏิบัติ 1.3 การจัดระบบการนำเสนอ มี 2 ลักษณะที่สำคัญคือ การจัดทำพอร์ทโฟลิโอการพัฒนาการสอนภาษาแบบธรรมชาติและการจัดบอร์ดสารนิทัศน์ เพื่อแลกเปลี่ยนและนำเสนอความก้าวหน้าความสำเร็จของโปรแกรมฯ 1.4 กลุ่มชุมชนของการเรียนรู้ ครูต้องการทักษะการสื่อสารต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มชุมชนของการเรียนรู้การสอนภาษาแบบธรรมชาติ 2 เนื้อหาที่เป็นส่วนของความรู้ความเข้าใจ <p>เนื้อหาด้านความรู้ความเข้าใจ จะเริ่มทบทวนและปูพื้นฐานจากหลักการการสอนแบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการเตรียมการปฏิบัติงาน และเน้นที่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติซึ่งมีขอบข่ายดังนี้ 1)ปรัชญาและแนวคิดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ2)หลักการการสอนภาษาแบบธรรมชาติ 3) กิจกรรมและลักษณะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาของเด็กวัยอนุบาล 4)บทบาทครู5)พัฒนาการด้านภาษาของเด็กวัยอนุบาล6)การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อ7)การประเมินผล</p>

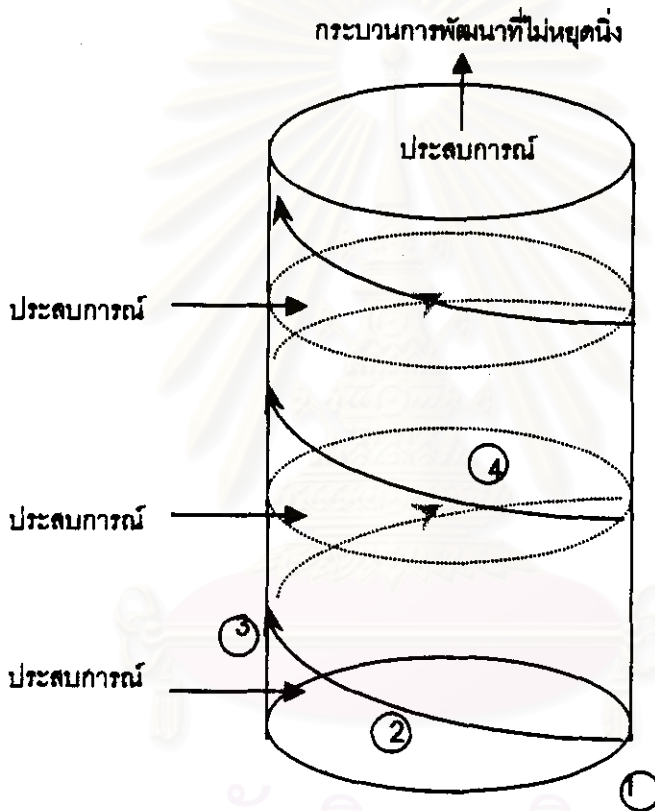

การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ
<p>การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ประกอบด้วย 1) กระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาการสอน 2) แผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ 3) การลำดับเนื้อหา 4) กิจกรรม 5) บรรยากาศในการเรียนรู้ 6) การจัดกลุ่ม 7) สภาพแวดล้อมและสื่อ 8) ระยะเวลาการดำเนินการ 9) การประเมินผลการทำงานของโครงการ และ 10) เงื่อนไขในการนำโปรแกรมฯ ไปใช้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้</p>

แผนภูมิที่ 5 (ต่อ) ส่วนประกอบของโปรแกรมส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครู
อนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองตารนิทัศน์หลังการทดลอง

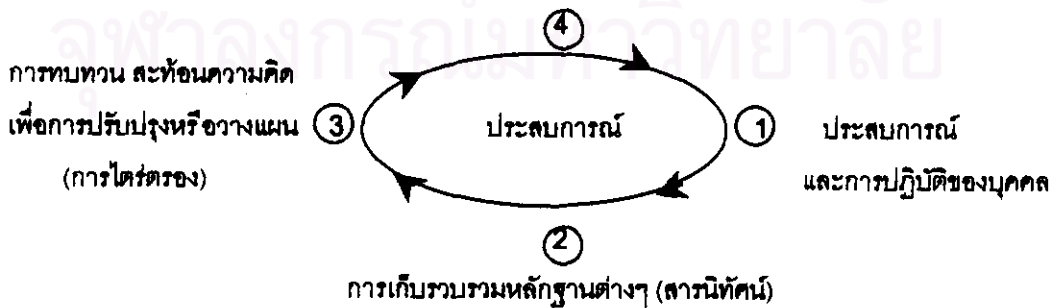
กระบวนการเรียนรู้

วงจรของกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาการอ่าน

การเรียนรู้ คือการเพิ่มพูน
ทำให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นโดย
ผ่านกระบวนการเรียนรู้
ที่มีประสบการณ์และความ
ชำนาญ (ดังเกลียวที่เลื่อน
ไปในระดับที่สูงขึ้น)
ประสบการณ์คือ พื้นฐาน
ของการเรียนรู้

การปฏิบัติที่สะท้อนจาก
การก่อรูปความรู้ความเข้าใจ

แผนภูมิที่ 5 (ต่อ) ส่วนประกอบของโปรแกรมส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครู
อนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์หลังการทดลอง

**แผนภูมิที่ 5 (ต่อ) ส่วนประกอบของโปรแกรมส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครู
อนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์หลังการทดลอง**

<p style="text-align: center;">การลำดับเนื้อหา</p> <p>เนื้อหาที่เป็นส่วนของกระบวนการพัฒนาและวิธีการของโปรแกรมฯ มีการลำดับเนื้อหาตามระยะของแผนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ เริ่มจากวิธีการและสื่อที่ง่ายไปซับซ้อน และเริ่มทีละน้อย สำหรับเนื้อหาที่เป็นส่วนของความรู้ความเข้าใจ จะเริ่มปูพื้นฐานจากการสอนแบบเด็กเป็นศูนย์กลางในระยะเตรียมการปฏิบัติงาน และเน้นที่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยไม่เน้นด้านปริมาณว่าจะต้องได้เนื้อหาครบถ้วนทั้งหมด แต่จะเน้นให้เห็นความเชื่อมโยงของกระบวนการแสวงหาความรู้ที่จะเป็นเครื่องมือในการนำไปสู่การพัฒนาการสอนของตนเอง</p>
<p style="text-align: center;">กิจกรรม</p> <p>ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมการเก็บรวบรวมหลักฐาน เป็นการเก็บรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับการสอนของครูทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นผลงาน กระบวนการสอนในระยะต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นร่องรอยหลักฐานของการพัฒนาการสอนของตนเอง 2. กิจกรรมการไตร่ตรองสะท้อนความคิด ครูต้องคิดไตร่ตรองทบทวน เพื่อนำเสนอให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อเกี่ยวกับการสอน การเชื่อมโยงระหว่างการปฏิบัติและหลักการ หรือเหตุผลเบื้องหลังของการปฏิบัติ การเปลี่ยนแปลงของครู ลักษณะกิจกรรมเป็นการประเมินตนเอง การไตร่ตรองหลักการจากการประเมิน การทำบันทึกของครู การวิเคราะห์รูปถ่ายหรือแผนผังการจัดห้องเรียน การวิเคราะห์ผลงานเด็ก เป็นต้น 3. กิจกรรมการนำเสนอความก้าวหน้าในการเรียนรู้ เป็นการรายงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติ ผล ปัญหา แนวทาง แผนงาน ความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะๆ และการนำเสนอรวมสรุป โดยการจัดระบบหลักฐานต่างๆ จัดทำเป็นพอร์ทัลไฟล์โอ และ/หรือ บอร์ดสารนิทัศน์ประกอบการนำเสนอรายบุคคลและของกลุ่ม 4. กิจกรรมการประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นการประชุมกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่เพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรม การนำเสนอทฤษฎีความรู้ การอภิปรายแลกเปลี่ยน การปรึกษาปัญหา การนิเทศการสอน การวางแผนงานต่างๆ ร่วมกัน
<p style="text-align: center;">การจัดกลุ่ม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเป็นกลุ่มย่อย เช่น จัดกลุ่มครูตามระดับชั้น จัดกลุ่มครูที่เลือกเรื่องที่ต้องการพัฒนาเหมือนกัน จัดกลุ่มโดยมีครูต้นแบบที่มีประสบการณ์มากกว่าช่วยแนะนำและเป็นพี่เลี้ยงให้กับครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 2. จัดเป็นกลุ่มใหญ่รวมเป็นกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อชี้แจง นำเสนออภิปรายแลกเปลี่ยนระดมความคิดในการร่วมกันเรียนรู้และศึกษานวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

**แผนภูมิที่ 5 (ต่อ) ส่วนประกอบของโปรแกรมส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครู
อนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์หลังการทดลอง**

<p style="text-align: center;">บรรยากาศในการเรียนรู้</p> <p>1. เป็นบรรยากาศการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อในความสามารถของครูผู้สอน ว่าสามารถพัฒนาได้สูงสุดตามศักยภาพและเป้าหมายของบริบท เคารพในความต้องการการพัฒนาจึงเปิดโอกาสให้ครูได้ประเมินตนเองและวางแผนการพัฒนาด้วยตนเอง</p> <p>2. เป็นการพัฒนาคูประจำการในโรงเรียนซึ่งใช้สถานการณ์การจัดการเรียนการสอนจริงเป็นพื้นฐาน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะหมุนเวียนกันเป็นผู้ดำเนินการจัดการประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน</p> <p>3. เป็นบรรยากาศการทำงานร่วมกันและการเรียนรู้ร่วมกันทั้งครู ผู้นิเทศก์ และผู้ดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ส่งเสริมสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ การเปิดใจรับคำวิเคราะห์จากผู้อื่น ในบรรยากาศของการยอมรับฟังคำวิจารณ์เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา และการวิเคราะห์การประเมินตนเอง</p>
<p style="text-align: center;">สภาพแวดล้อมและสื่อ</p> <p>1. <i>กิจกรรมการประชุมช่วงบ่าย</i> เป็นการประชุมโดยจัดโต๊ะในห้องเรียนอนุบาลหรือหน้าห้องเรียนอนุบาลเพื่อครูจะได้ดูแลเด็กขณะเด็กนอนได้ สื่อที่ใช้มี 2 หมวดคือ สื่อสำหรับการประเมินและสื่อสำหรับการสอนแตกต่างกันไปตามวาระการประชุม</p> <p>2. <i>กิจกรรมการประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้</i> การประชุมจะจัดขึ้นที่โรงเรียนแต่ละแห่งเวียนกันเป็นเจ้าภาพ โดยมีการตกลงร่วมกันก่อนในการรับไปดำเนินการ ซึ่งคำนึงถึงลักษณะการจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ บรรยากาศ จัดที่สำหรับวางสื่อ สิ่งของ ที่ครูนำมาแลกเปลี่ยนกัน ร่องรอยของการประชุม จัดอุปกรณ์สำหรับการประชุมให้เรียบร้อย เช่น เครื่องฉายแผ่นใส เครื่องฉายภาพทาบให้พร้อมสำหรับการใช้งาน การอำนวยความสะดวกที่ควรจัดเตรียมต่างๆ ไว้ เช่น การบริการอาหารว่างและเครื่องดื่ม การบริการอาหารกลางวัน</p>
<p style="text-align: center;">ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรมฯ</p> <p>ระยะเวลาในการดำเนินโปรแกรมฯ เป็นการศึกษาต่อเนื่องในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 24 สัปดาห์ โดยกระบวนการของโปรแกรมฯจะดำเนินไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอนในช่วงเวลาที่ครูเริ่มปฏิบัติการสอนในแต่ละวัน 7.30 – 16.30 น. และมีกิจกรรมการประชุมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคลภายในโรงเรียน ซึ่งจัดช่วงบ่ายขณะที่เด็กนอนเวลาประมาณ 13.00 – 14.30 น. ประมาณ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ และการจัดประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ซึ่งจัดในช่วงวันหยุดครั้งละประมาณ 4 ชั่วโมง จำนวน 3 ครั้ง ยืดหยุ่นตามความต้องการของกลุ่ม</p>
<p style="text-align: center;">การประเมินผลการปฏิบัติงาน</p> <p>1. การประเมินเพื่อกำหนดคุณสมบัติของครูในการรับนวัตกรรม</p> <p>การประเมินในระยะเตรียมการปฏิบัติงานเป็นการประเมินเรื่องการสอนแบบเด็กเป็นศูนย์กลางของครูก่อนการพัฒนาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เนื่องจากคุณสมบัติที่จำเป็นของครูในการรับนวัตกรรม ควรผ่านขั้นพัฒนาการการสอนแบบเด็กเป็นศูนย์กลางก่อน ดังนั้น ในระยะเตรียมการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยให้ครูทุกคนได้พบ</p>

**แผนภูมิที่ 5 (ต่อ) ส่วนประกอบของโปรแกรมส่งเสริมการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับครู
อนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองลารนิทัศน์หลังการทดลอง**

การประเมินผลการศึกษาปฏิบัติงาน (ต่อ)

ทวนปรับปรุงการสอนแบบเด็กเป็นศูนย์กลางและทำการประเมินก่อนระยะที่ 2 เริ่มการปฏิบัติงาน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการสอนที่สะท้อนหลักการสอนแบบเด็กเป็นศูนย์กลางของครูอนุบาล และต้องผ่านเกณฑ์คือ ครูต้องมีพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไปในทุกรายการ

2. การประเมินเพื่อกำหนดคุณสมบัติของครูต้นแบบ

โปรแกรมฯ ยังได้เน้นการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้และมีลักษณะเป็นการศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนแกนนำที่มีครูที่เป็นต้นแบบ ดังนั้นครูต้นแบบนอกจากจะเคยศึกษาเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาก่อนแล้วควรผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมที่สะท้อนหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไปทุกรายการในการประเมินครั้งที่ 1 ระยะเริ่มการปฏิบัติงาน จึงถือว่ามีคุณลักษณะจะเป็นครูต้นแบบเพื่อช่วยเหลือครูที่รับนวัตกรรม

3. การประเมินผลการศึกษาปฏิบัติงาน

3.1) การประเมินความก้าวหน้า : เป็นการประเมินผลการศึกษาปฏิบัติงานที่กำลังดำเนินอยู่ในระยะต่างๆ เพื่อรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานและความก้าวหน้า โดยรายงานผ่านการจัดทำอรรถนิทัศน์ และ/หรือ พอร์ทโฟลิโอ การประเมินสรุป

3.2) การประเมินรวมสรุป : เป็นการประเมินหลังจากที่โครงการได้เสร็จสิ้นลงแล้ว เพื่อสรุปความก้าวหน้าตลอดการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตอบคำถามและตัดสินคุณค่าของโครงการ เช่น ผลสำเร็จ ประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะของโครงการ

เงื่อนไขในการนำโปรแกรมฯ ไปใช้

1. โปรแกรมฯ นี้ไม่ใช่แทนการเข้ารับการอบรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก แต่เป็นส่วนของการนิเทศภายในโรงเรียน เนื่องจากโปรแกรมนี้นี้ไม่ได้เน้นการให้ความรู้การสอนภาษาแบบธรรมชาติภาคทฤษฎีทั้งหมด แต่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ ตามเป้าหมายการพัฒนาบุคคล ดังนั้น การนิเทศภายในจึงมีความสำคัญ และจำเป็นที่จะต้องมีส่วนที่กระทำหน้าที่เต็มตัวในการสังเกตการสอน ประเมินครูไปพร้อมกับการนิเทศในบริบทการสอนจริง

2. การนำโปรแกรมฯ ไปใช้ ต้องคำนึงถึงขนาดของกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อการเกิดการพัฒนา การรวมตัวกันขึ้นจาก 2 โรงเรียนขึ้นไปติดต่อกันได้สะดวก จำนวนของผู้เข้าร่วมในกลุ่มไม่เกิน 20 คน จะทำให้ครูมีโอกาสที่จะพูดแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ครบทุกคน ซึ่งจะก่อให้เกิดลักษณะของกลุ่มชุมชนเชิงวิพากษ์ที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน

3. การนำโปรแกรมฯ ไปใช้ จะต้องมี การแสดงความน่าเชื่อถือของข้อมูลในกิจกรรมการประเมินตนเอง และการประเมินการสอนโดยผู้นิเทศ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรงระหว่างผู้ประเมินเพื่อแสดงความน่าเชื่อถือของข้อมูล ควรทำความเข้าใจร่วมกันและทดลองนำเกณฑ์ทุกเกณฑ์ไปใช้ เพื่อให้มีการตีความถูกต้องและสอดคล้องกันมากที่สุด

**แผนภูมิที่ 5 (ต่อ) ส่วนประกอบของโปรแกรมส่งเสริมการสนทนาแบบธรรมชาติสำหรับครู
อนุบาลโดยใช้วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์หลังการทดลอง**

เงื่อนไขในการนำโปรแกรมฯ ไปใช้ (ต่อ)

4. การจะนำโปรแกรมฯ ไปใช้ สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเชื่อในแนวคิดของโปรแกรมฯ และวิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ และเปิดใจใฝ่รู้ ยอมรับนับถือความสามารถของครู เรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มชุมชน และควรมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการสนทนาแบบธรรมชาติจะทำให้การดำเนินโปรแกรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลโปรแกรมฯ

1. การประเมินผลผลิต

การประเมินผลผลิตของโปรแกรมฯ ประเมินการสนทนาแบบธรรมชาติ ในด้านพฤติกรรมที่สะท้อนหลักการการสนทนาแบบธรรมชาติ 8 ด้าน โดยใช้แบบประเมินหลักการสนทนาแบบธรรมชาติก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนการสอน การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และหลักฐานร่องรอยที่แสดงความก้าวหน้าในการพัฒนาการสนทนาในพอร์ทัลไฟล์โอของครู ในระหว่างที่ครูเข้าร่วมโปรแกรมฯ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรและสะท้อนถึงหลักการสนทนาแบบธรรมชาติอย่างไร

2. การประเมินผลกระบวนการ

การประเมินผลกระบวนการของโปรแกรมฯ ประเมินจากผลของการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ วิธีการไตร่ตรองสารนิทัศน์ที่มีต่อการสนทนาแบบธรรมชาติว่าปรากฏอย่างไรในแต่ละระยะ และรวบรวมจากความคิดเห็น ความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะที่มาจากครู ผู้นิเทศ และผู้บริหารในการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย